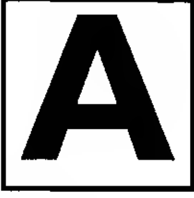
राज्य सेवा (पूर्व) परीक्षा - २०१२

पू.दि. १० जून, २०१२

2012

Code : PRM

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

350973

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 200

एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीला पाठिंबा म्हणून कोणी केंद्र सरकारच्या अर्थमंत्री पदाचा राजीनामा दिला ?
(1) यशवंतराव चव्हाण (2) बाळासाहेब खेर
(3) सी. डी. देशमुख (4) के. एम.पन्निकर
Who resigned from the post of Finance Minister of India to support the Sanyukta Maharashtra Movement ?
(1) Yeshwantrao Chavan (2) Balasaheb Kher
(3) C. D. Deshmukh (4) K. M. Pannikar

2. 1962 साली जेंव्हा चीनने भारतावर आक्रमण केले तेंव्हा भारताचे संरक्षण मंत्री कोण होते ?
(1) जवाहरलाल नेहरु (2) पी. सीतारामय्या
(3) कृष्णा मेनन (4) अरुण मेहता
Who was the Defence Minister of India when China attacked India in 1962 ?
(1) Jawaharlal Nehru (2) P. Sitaramayya
(3) Krishna Menon (4) Arun Mehta

3. कोणती जोडी चुकीची आहे ?
(1) सावित्रीबाई फुले – सुबोध रत्नाकर
(2) पंडिता रमाबाई – दि हाय कास्ट हिंदू वूमन
(3) विठ्ठल रामजी शिंदे – आठवणी व अनुभव
(4) शाहू महाराज – हिंदू कोड बिल
Which is the mismatched pair ?
(1) Savitribai Phule – Subodh Ratnakar
(2) Pandita Ramabai – The High Caste Hindu Woman
(3) Vitthal Ramji Shinde – आठवणी व अनुभव Remembrances and Experiences
(4) Shahu Maharaj – Hindu Code Bill

4. "वेद हे अपौरुषेय नसून आर्यांनी त्यांची निर्मिती केली आहे", असा विचार मांडणारे विचारवंत कोण ?
(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) विठ्ठल रामजी शिंदे
(3) महात्मा जोतीबा फुले (4) शाहू महाराज
Who put forth the thought that "Vedas were not infalliable and that they were created by Aryans" ?
(1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Vitthal Ramji Shinde
(3) Mahatma Jotiba Phule (4) Shahu Maharaj

5. स्त्री मुक्ती संदर्भात खालीलपैकी कोणी कार्य केले नाही ?
(1) म. गो. रानडे (2) गो. ग. आगरकर
(3) धों. के. कर्वे (4) वरीलपैकी एकही पर्याय बरोबर नाही
Who did not work for emancipation of women ?
(1) M. G. Ranade (2) G. G. Agarkar
(3) D. K. Karve (4) None of the above alternatives is correct

6. 'पंचशील' वर सर्व प्रथम सही करणारे दोन देश कोणते ?

(1) भारत व फ्रान्स (2) भारत व इंग्लंड

(3) भारत व जपान (4) भारत व चीन

Which two countries were the first to sign the Panchsheel ?

(1) India and France (2) India and England

(3) India and Japan (4) India and China

---

7. 1857 च्या उठावास 'स्वातंत्र्ययुद्ध' असे कोणी संबोधिले ?

(1) प्रा. न. र. फाटक (2) पी. ई. रॉबर्ट्स

(3) डॉ. आर. सी. मुजूमदार (4) वि. दा. सावरकर

Who called the "1857 Uprising" "A War of Independence" ?

(1) Prof. N. R. Phathak (2) P. E. Roberts

(3) Dr. R. C. Mujumdar (4) V. D. Sawarkar

---

8. कोणत्या कायद्याने मुस्लिमांसाठी स्वतंत्र मतदारसंघाची निर्मिती केली ?

(1) 1813 च्या सनदी कायद्याने (2) 1909 च्या मोर्ले-मिन्टो सुधारणा

(3) 1919 च्या मॉन्टेग्यू चेम्सफोर्ड सुधारणा (4) 1935 च्या भारत सुधारणा कायद्याने

Which act declared separate electorates for Muslims ?

(1) Charter Act of 1813 (2) Morley-Minto Reforms 1909

(3) Montague-Chemsford Reforms 1919 (4) Government of India Act, 1935

---

9. जागतिक शांतता व आंतरराष्ट्रीय सहकार्य यासाठी भारताने कोणत्या तत्त्वांचा पुरस्कार केला ?

(1) सर्व धर्म समभाव (2) अलिप्ततावाद

(3) पंचशील (4) निशस्त्रीकरण

Which principles did India promote for International Peace and Co-operation ?

(1) Equality of Religion (2) Non-alliance

(3) Panchasheel (4) Disarmament

---

10. महादेव गोविंद रानडे यांच्या संदर्भात पुढील विधाने पहा :

अ) त्यांच्यावर संत तुकारामांचा प्रभाव होता.

ब) त्यांनी बऱ्याच संस्था स्थापन केल्या.

क) ते मवाळ प्रवाहाचे होते.

ड) त्यांनी प्रौढ शिक्षण व पुनर्विवाहाचा पुरस्कार केला.

(1) ब व क बरोबर (2) अ, ब, क बरोबर

(3) ब, क, ड बरोबर (4) सर्व बरोबर

Consider the following statements regarding Mahadev Govind Ranade

A) He was influenced by Sant Tukaram

B) He established many institutions

C) He was a moderate

D) He promoted adult education and remarriage

(1) B and C are right (2) A, B, C are right

(3) B, C, D are right (4) All are right

---

11. "बहिष्कार हे अस्त्र पराकाष्ठेचा उपाय म्हणून राखून ठेवावे" असे कोणाचे मत होते ?

(1) महादेव गोविंद रानडे (2) गोपाळ कृष्ण गोखले

(3) फिरोझशहा मेहता (4) दादाभाई नौरोजी

Who believed that "a weapon like boycott must be reserved for extreme occasions" ?

(1) Mahadev Govind Ranade (2) Gopal Krishna Gokhale

(3) Pherozshah Mehta (4) Dadabhai Naoroji

---

12. खालीलपैकी कोणती जोडी चुकीची आहे ?

(1) रयत शिक्षण संस्था – कर्मवीर भाऊराव पाटील

(2) जागरूक – वालचंद कोठारी

(3) दिन मित्र – मुकुंदराव पाटील

(4) मराठा लीग – सयाजीराव गायकवाड

Which of the following is wrongly matched ?

(1) Rayat Shikshan Sanstha – Karmavir Bhaurao Patil

(2) Jagruk – Walchand Kothari

(3) Dinmitra – Mukundrao Patil

(4) Maratha League – Sayajirao Gaikwad

---

13. हिमालयातील नद्यांच्या संदर्भात खाली दिलेल्या विधानांचा विचार करा.

अ) त्यांची झीज करण्याची क्षमता प्रचंड आहे.

ब) त्या नद्या बारमाही आहेत.

क) या नद्यांनी मोठ्या प्रमाणात 'घळ्यांची' निर्मिती केलेली नाही.

ड) बहुतेक नद्यांचा उगम हिमालयाच्या वरच्या भागात आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीची आहेत ?

(1) फक्त अ, ब (2) फक्त क (3) अ, ब, क, ड (4) अ, ब, ड

Consider the following statements in respect of Himalayan rivers :

a) They have a great eroding capacity

b) These are perennial rivers

c) These rivers have not formed 'gorges'

d) Most of these rivers have their origin in upper Himalayas

Which of the statements given above is / are not correct ?

(1) Only a, b (2) Only c (3) a, b, c, d (4) a, b, d

14. योग्या जोड्या लावा :

स्तंभ I (वनांचे प्रकार)	स्तंभ II (वृक्ष)
A) सदाहरित	I) बाबुळ
B) पानझडी	II) रबर
C) काटेरी	III) खारफुटी
D) समुद्रकाठची	IV) साग

	A	B	C	D
(1)	I	IV	III	II
(2)	II	III	I	IV
(3)	II	IV	I	III
(4)	I	II	III	IV

Match the following :

Column I (Type of forest)	Column II (Trees)
A) Evergreen	I) Babul
B) Deciduous	II) Rubber
C) Thorny	III) Mangroves
D) Coastal	IV) Teak

	A	B	C	D
(1)	I	IV	III	II
(2)	II	III	I	IV
(3)	II	IV	I	III
(4)	I	II	III	IV

15. हिंदी महासागरात विषुववृत्ताजवळ स्थित असलेल्या कमी दाबाच्या विस्तीर्ण पट्ट्यास काय नाव आहे ?

(1) आंतर-उष्णकंटीबंधीय केंद्रीभवन पट्टा (2) पश्चिमी जेटस्ट्रीम

(3) विषुववृत्तीय कमी दाब पट्टा (4) यापैकी नाही

What is the name of low pressure belt located near the equator in the Indian ocean ?

(1) Intra-tropical centralized zone (2) Western jet stream

(3) Tropical low pressure belt (4) None of these

16. योग्य जोड्या लावा :

स्तंभ I धरण	स्तंभ II जलाशयाचे नाव
A) कोयना	I) शहाजी सागर
B) भाटघर	II) शिवसागर
C) माणिकडोह	III) ऑर्थर सरोवर
D) भंडारदरा	IV) येसाजीकंक

	A	B	C	D
(1)	I	IV	II	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	IV	III	II	I
(4)	II	IV	I	III

Match the following :

Column I Dam	Column II Lake
A) Koyna	I) Shahaji Sagar
B) Bhatghar	II) Shivsagar
C) Manikdoh	III) Aurther Sarovar
D) Bhandardara	IV) Yesajikank

	A	B	C	D
(1)	I	IV	II	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	IV	III	II	I
(4)	II	IV	I	III

17. वाळू मिश्रित 'लोम' प्रकाराची मृदा कोणत्या पिकासाठी उपयुक्त असते ?

(1) ज्वारी (2) नाचणी (3) तांदूळ (4) चहा

The Sandy 'Loam' soil is favourable for the growth of which crop ?

(1) Jawar (2) Nachani (3) Rice (4) Tea

18. भारतातील एकूण वनक्षेत्रापैकी सर्वात जास्त क्षेत्र कोणत्या वनांनी व्यापलेले आहे ?

(1) विषुववृत्तीय आर्द्र पानझडी वने
(2) विषुववृत्तीय कोरडी हरित वने
(3) विषुववृत्तीय कोरडी पानझडी वने
(4) विषुववृत्तीय अर्ध-हरित वने

Which type of forests are the most extensive in India ?

(1) Tropical moist deciduous forests
(2) Tropical dry evergreen forests
(3) Tropical dry deciduous forests
(4) Tropical semi-evergreen forests

19. महाराष्ट्रात जिल्हा परिषदेची स्थायी समिती सर्वाधिक महत्त्वाची ठरते कारण ________
(1) समिती अधिनियमानुसार गठित झालेली असते.
(2) समितीत जिल्हा परिषदेच्या प्रभावशाली सदस्यांचा समावेश असतो.
(3) जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष समितीचा पदसिद्ध सभापती असतो आणि इतर समित्यांचे सभापती हे पदसिद्ध सदस्य असतात.
(4) जिल्हा परिषदेचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी हा समितीचा सचिव असतो.

Why in Maharashtra the Standing Committee of Zilla Parishad considered most powerful ?
(1) Committee is constituted as per law.
(2) Committee consists of influencial members of Zilla Parishad
(3) President of Zilla Parishad is ex-officio Chairman and Chairmen of other Committees are ex-officio members.
(4) Chief Executive Officer of Zilla Parishad is the Secretary of the Committee.

---

20. महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी कायदा ________
(1) प्रत्येक आर्थिक वर्षात ग्रामीण भागातील अकुशल प्रौढ व्यक्तींना किमान 100 दिवस काम उपलब्ध करून देण्याची हमी देतो.
(2) ग्रामीण भागातील प्रत्येक प्रौढ व्यक्तीला रोजगार उपलब्ध करून देतो.
(3) शहरी भागातील अकुशल कामगारांना किमान वेतनाची हमी देतो.
(4) वरील सर्व.

Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act ________
(1) Provides at least 100 days of guaranteed wage employment in a financial year to unskilled adult in rural area.
(2) Provides employment to each and every adult who lives in rural area.
(3) Provides minimum wages to unskilled labour in urban area.
(4) All the above.

---

21. महाराष्ट्रात जमीनीचा रेकॉर्ड, जमीन महसूल व जमीन सुधारणा यासंबंधीची मूलभूत माहिती उपलब्ध करून देणारा शासकीय कर्मचारी कोण ?
(1) तहसीलदार (2) ग्रामसेवक (3) तलाठी (4) पोलीस पाटील

Who provides the basic information about land records, land revenue and land reforms in Maharashtra ?
(1) Tahsildar (2) Gramsevak (3) Talathi (4) Police Patil

---

22. पुढील विधाने विचारात घ्या :
1) म. लोक सेवा आयोगाची स्थापना 1-5-1960 ला झाली.
2) मुंबई लो.से.आ. पूर्वी मुंबई व गुजरात राज्यांसाठी होते.
3) आयोगाचे मूळ मुंबई व सिंध साठीच्या आयोगात आहे.
कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
(1) केवळ 1 (2) 1 व 2 (3) 1 व 3 (4) 1, 2 व 3

Consider the following statements :
1) The MPSC was set up on 1-5-1960.
2) The Bombay PSC earlier covered Bombay and Gujrat States.
3) The Commission traces it origin to the PSC for the provinces of Bombay and Sind.
Which of the above statements are correct ?
(1) Only 1 (2) 1 and 2 (3) 1 and 3 (4) 1, 2 and 3

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

23. भारतीय प्रशासनामध्ये सनदी सेवकांच्या भरतीसाठी खुल्यास्पर्धेचे तत्त्व सर्वप्रथम कोणत्या कायद्यानुसार स्वीकारले गेले ?

(1) रेग्यूलेटींग ॲक्ट 1773 (2) चार्टर ॲक्ट 1833

(3) चार्टर ॲक्ट 1853 (4) इंडीयन कौन्सील ॲक्ट 1861

By which Act free and fair competition for recruitment to Indian Administration has been first accepted ?

(1) Regulating Act 1773 (2) Charter Act 1833

(3) Charter Act 1853 (4) Indian Council Act 1861

---

24. भारतीय राज्यघटनेतील व्यक्तीच्या मूलभूत कर्तव्याची तरतूद कोणत्या देशाच्या राज्यघटनेवरून घेण्यात आली आहे ?

(1) फ्रान्स (2) यु.एस्.ए. (3) यु. एस्. एस्. आर. (4) यु.के.

The provision of Fundamental Duties in Indian Constitution has been adopted from that of which country ?

(1) France (2) USA (3) USSR (4) UK

---

25. भारत सरकार अधिनियम, 1935 मधील 'सूचनापत्राचा' समावेश 1950 च्या भारतीय संविधानात कसा केला आहे ?

(1) मूलभूत हक्क (2) राज्यनीतीची मार्गदर्शक तत्त्वे

(3) मूलभूत कर्तव्ये (4) केंद्र सूची

How has the "Instrument of instructions" contained in the Government of India Act, 1935 been incorporated in the Constitution of India ?

(1) Fundamental Rights (2) Directive Principles of State Policy

(3) Fundamental Duties (4) Union List

---

26. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

a) गुजरातमध्ये स्थानिक संस्थांमध्ये मतदान सक्तीचे केले आहे.

b) गुजरात हे देशातील दुसरे राज्य आहे ज्यात स्थानिक निवडणुकांत मतदान सक्तीचे केले आहे.

(1) फक्त a (2) फक्त b (3) a आणि b (4) a व b दोन्ही नाहीत

Which of the following statements are correct ?

a) Gujarat has made voting in local bodies compulsory.

b) Gujarat is the second state in the country to make voting compulsory in local elections.

(1) a only (2) b only (3) a and b (4) Neither a nor b

---

27. खालील समित्या त्यांच्या गठीत क्रमानुसार लावा.

a) जी. व्हि. के. राव समिती

b) बलवंतराय मेहता समिती

c) अशोक मेहता समिती

d) के. संथनम समिती

(1) b – c – d – a (2) b – a – d – c (3) b – a – c – d (4) b – d – c – a

Arrange the following committees in chronological order in which they were constituted.

a) G. V. K. Rao Committee

b) Balwantrai Mehta Committee

c) Ashok Mehta Committee

d) K. Santhanam Committee

(1) b – c – d – a (2) b – a – d – c (3) b – a – c – d (4) b – d – c – a

---

28. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

a) कलम 243-O पंचायतींच्या निर्वाचन बाबीत न्यायालयाच्या हस्तक्षेपास रोख लावते

b) कोणत्याही पंचायतीच्या निवडणुकीच्या वैधतेला आव्हान केवळ राज्याच्या विधिमंडळाच्या तरतूदीनुसार निवडणूक याचिके द्वारा केले जाऊ शकते

(1) फक्त a (2) फक्त b (3) a व b (4) a व b दोन्ही नाही

Which of the following statements are correct ?

a) Article 243-O bars the interference by courts in electoral matters of Panchayats

b) The validity of an election to any Panchayat can be challenged only through an election petition as provided by the legislature of the state

(1) a only (2) b only (3) a and b (4) neither a nor b

---

29. संसदेचा सदस्य जर संसदेच्या दुसऱ्या सदनात बसलेला आढळला तर त्याला/तिला किती दंड भरावा लागतो ?

(1) ₹ 1000 (2) ₹ 2500 (3) ₹ 5000 (4) असा कोणताही दंड नाही

If a member of Parliament is found sitting in the other house of the Parliament, how much maximum fine he/she may have to pay ?

(1) ₹ 1000 (2) ₹ 2500 (3) ₹ 5000 (4) There is no such fine

---

30. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

a) पंचायतीमध्ये, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातींसाठी आरक्षित जागा आहेत परंतु महिलांसाठी नाहीत

b) विसर्जित झाल्यावर निवडून आलेल्या पंचायतीला पूर्ण कार्यकाल उपभोगता येत नाही फक्त उर्वरित कालच उपभोगता येतो.

(1) फक्त a (2) फक्त b (3) a आणि b (4) a व b दोन्ही नाही

Which of the following statements are correct ?

a) For Panchayats, seats are reserved for the scheduled castes and scheduled tribes but not for women.

b) A Panchayat elected after dissolution does not enjoy the full period but remains in office for the remaining period only.

(1) a only (2) b only (3) a and b (4) neither a nor b

---

31. इसवी सनाच्या कुठल्या शतकात आयझॅक न्यूटनने त्याचे गतीविषयक तीन नियम मांडलेत ?

(1) 16 वे शतक (2) 17 वे शतक (3) 18 वे शतक (4) 19 वे शतक

In which century (A.D.) did Issac Newton put forth his three laws of motion ?

(1) 16th century (2) 17th century (3) 18th century (4) 19th century

---

32. प्रकाशाचे अस्तित्त्व ज्या सूक्ष्म कणांमुळे तयार होते त्या कणांना काय म्हणतात ?

(1) इलेक्ट्रॉन (2) पॉझीट्रॉन (3) फोटॉन (4) प्रोटॉन

Light exists as tiny particles which are called

(1) electrons (2) positrons (3) photons (4) protons

---

33. 1945 मध्ये जपानमधील हिरोशिमा आणि नागासाकी ह्यावर टाकलेल्या अणुबाँबमध्ये कोणते अणु इंधन (nuclear fuel) वापरले होते ?

(1) फक्त युरेनियम (2) फक्त प्लूटोनियम
(3) फक्त रेडियम (4) युरेनियम आणि प्लूटोनियम

Which nuclear fuel was used in the two atom bombs dropped in Japan at Hiroshima and Nagasaki in 1945 ?

(1) only uranium (2) only plutonium
(3) only radium (4) uranium and plutonium

---

34. आपल्या पृथ्वीच्या सभोवती असलेल्या ओझोन (ozone) आवरणाचा अवक्षय (depletion) झाल्याने, खालीलपैकी कोणत्या विकिरणाची प्रकाशन वृद्धि (exposure) वाढते ?

(1) अल्ट्रा व्हायोलेट रेडीएशन (2) इन्फारेड रेडीएशन
(3) दृश्य विकिरण (4) मायक्रोवेव्ह रेडीएशन

The depletion of the ozone layer surrounding our earth increases our exposure to

(1) UV radiation (2) IR radiation
(3) Visible radiation (4) Microwave radiation

---

35. फ्रेन्च शास्त्रज्ञ मेरी क्युरी (Curie) ह्यांनी खालीलपैकी कोणत्या किरणोत्सर्गी पदार्थाचा शोध लावला ?

(1) युरेनियम (2) रेडियम (3) थोरीयम (4) प्लूटोनियम

Which radioactive substance was discovered by the French Scientist Marie Curie ?

(1) Uranium (2) Radium (3) Thorium (4) Plutonium

---

36. आधुनिक वैद्यकीय प्रतिमा तंत्रातील (Medical Imaging) सीटी स्कॅन (CT Scan) पद्धतीत खालीलपैकी कोणते विकिरण वापरले जाते ?

(1) अल्फा विकिरण (2) ध्वनि तरंग (3) X (क्ष) विकिरण (4) माईक्रोवेव विकिरण

The method of CT scan used in modern medical imaging uses

(1) Alpha rays (2) Sound waves (3) X-rays (4) Microwaves

---

37. पृथ्वीभोवती फिरणाऱ्या उपग्रहाच्या बाबतीत पुढीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही ?

1) तो मुक्तपतन होणारा पदार्थ आहे
2) त्याला त्वरण नसते
3) तो स्थिर गतीने फिरतो
4) त्यावर कार्य करणाऱ्या बलाने झालेले कार्य शून्य असते

(1) फक्त 1 (2) 1 व 3 (3) 2 व 3 (4) 2 व 4

For a satellite going around the earth, which of the following statements is not correct ?

1) It is a freely falling body
2) It has no acceleration
3) It is moving with a constant speed
4) Work done by the force acting on it is zero

(1) only 1 (2) 1 and 3 (3) 2 and 3 (4) 2 and 4

---

38. नुकतेच प्रक्षेपित झालेल्या अग्नी–V ह्या क्षेपणास्त्रचा विकास भारतातील कोणत्या विज्ञान संस्थेने केला ?
(1) इस्रो (2) डीआरडीओ (3) सीएसआयआर (4) बीएआरसी
Which Indian scientific organisation developed the ICBM missile, Agni – V, recently launched by India ?
(1) ISRO (2) DRDO (3) CSIR (4) BARC

---

39. कोणत्या शास्त्रज्ञाच्या सिद्धांताने रूढ (classical) भौतिकीतून आधुनिक भौतिकीत संक्रमण (transition) झाले ?
(1) आयझॅक न्यूटन (2) सी. व्ही. रामन
(3) एच. जे. भाभा (4) मॅक्स प्लँक (Planck)
Whose theory brought in a transition from classical physics to modern physics ?
(1) Issac Newton (2) C. V. Raman
(3) H. J. Bhabha (4) Max Planck

---

40. खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाने हा सिद्धांत मांडला की सूर्य हा आपल्या सूर्यमालिकेच्या केन्द्रस्थानी आहे ?
(1) कोपरनिकस (2) न्यूटन (3) गॅलिलिओ (4) रुदरफोर्ड
Which scientist proposed the theory that the sun is at the centre of our solar system ?
(1) Copernicus (2) Newton (3) Galileo (4) Rutherford

---

41. भारतातील पहिले अणुऊर्जा संयंत्र 1963 मध्ये उभारले गेले. 1963 ते 2011 ह्या काळात भारतात उभारण्यात आलेल्या एकूण अणुऊर्जा संयंत्रांची (nuclear power plants) संख्या सुमारे किती आहे ?
(1) दहा (2) वीस (3) तीस (4) चाळीस
In India the first nuclear power plant was built in 1963. The total number of nuclear power plants built in India during 1963 – 2011 are about
(1) Ten (2) Twenty (3) Thirty (4) Forty

---

42. जगात निर्माण होणाऱ्या विद्युत ऊर्जेपैकी किती टक्के विद्युत ऊर्जा अणु ऊर्जा संयंत्रातून (nuclear power plants) निर्माण होते ? (सुमारे टक्केवारी द्या)
(1) सुमारे 50% (2) सुमारे 25% (3) सुमारे 13% (4) सुमारे 3%
What percentage of World's electricity is produced by nuclear power plants ? (give approximate percentage)
(1) about 50% (2) about 25% (3) about 13% (4) about 3%

---

43. भारतात जन्मलेल्या कोणत्या भौतिक शास्त्रज्ञाला त्याच्या "ताऱ्यांची रचना आणि विकास क्रम" ह्या विषयावरील संशोधना करता नोबेल पारितोषिक देण्यात आले ?
(1) सी. व्ही. रामन (2) अमर्त्य सेन
(3) मेघनाद सहा (4) एस. चंद्रशेखर
To which India-born physicist a Nobel Prize was awarded for his research related to the structure and evolution of stars ?
(1) C. V. Raman (2) Amartya Sen
(3) Meghnad Saha (4) S. Chandrashekar

---

44. ज्या तंत्रज्ञानातील तज्ञ व्यक्तीने 1984 नंतर भारतातील टेलिफोनच्या दळणवळणात क्रांति घडवून आणली त्यांचे नांव काय ?

(1) विक्रम साराभाई (2) सॅम पित्रोदा
(3) राजा रामण्णा (4) माधवन नायर

What is the name of the technical person who brought revolution in India's telecommunication system after 1984 ?

(1) Vikram Sarabhai (2) Sam Pitroda
(3) Raja Ramanna (4) Madhavan Nair

---

45. इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ रीमोट सेन्सींग (Indian Institute of Remote Sensing) ही संस्था कोणत्या व्यापक संस्थेचा भाग आहे ?

(1) ISRO (2) GSI (3) DAE (4) CSIR

What is the Indian Institute of Remote Sensing part of ?

(1) ISRO (2) GSI (3) DAE (4) CSIR

---

46. भारताच्या इस्रो (ISRO) संस्थेने प्रक्षेपित केलेल्या इनसॅट (INSAT) ह्या भूस्थिर उपग्रहामुळे खालीलपैकी कोणती सुधारणा झाली आहे ?

(1) भूगर्भ पाहणी (2) हायवे यंत्रणा
(3) बिनतारी दळणवळण यंत्रणा (4) नद्यांची यंत्रणा

What has the geostationary satellite INSAT put in orbit by ISRO India improved ?

(1) Geological survey (2) Highway systems
(3) Wireless Communication systems (4) River systems

---

47. भारताच्या अणुऊर्जेच्या भविष्यातील योजने करता लागणारे एक अणुइंधन (nuclear fuel) भारताच्या समुद्र किनाराच्या मोनाझाईट वाळूत सापडते. ह्या अणुइंधनाचे नांव काय आहे ?

(1) युरेनियम (2) थोरीयम (3) प्लूटोनियम (4) रेडियम

India's future plans for nuclear energy are based on a particular nuclear fuel which is found in plenty in the monazite sands of India's seashore. What is the name of this nuclear fuel ?

(1) Uranium (2) Thorium (3) Plutonium (4) Radium

---

48. ऊर्जा निर्माण करता येत नाही अथवा नष्ट ही करता येत नाही परंतु एका प्रकारच्या ऊर्जेचे रूपांतर दुसऱ्या प्रकारच्या ऊर्जेत होते हा थर्मोडायनॅमिक्सचा कोणता नियम आहे ?

(1) तिसरा नियम (2) पहिला नियम (3) शून्यवा नियम (4) दुसरा नियम

'Energy can neither be created nor be destroyed. It may be converted from one form to another'. What law of thermodynamics is this ?

(1) Third law (2) First law (3) Zeroth law (4) Second law

---

49. सेंटीग्रेड व फॅरनहीट स्केल तापमान कोणत्या तापमानासाठी सारखेच असते ?

(1) –40 (2) –100 (3) –32 (4) +273

At what temperatures on centigrade scale is represented by the same temperature on Fahrenheit scale ?

(1) –40 (2) –100 (3) –32 (4) +273

---

50. जर धातूला उष्णता दिली तर त्याचे तापमानात काय होते ?

(1) सतत वाढते (2) सतत कमी होते

(3) स्थिर राहू शकते (4) वाढते किंवा स्थिर राहते

If heat is supplied to a metal what happens to its temperatures ?

(1) always increases (2) always decreases

(3) may remain constant (4) increases or remains constant

---

51. वनस्पती किंवा प्राणी यांचे आंरभीचे वय शोधण्यासाठी खालीलपैकी कोणता कार्बन आयसोटोप वापरतात ?

(1) C – 14 (2) C – 12 (3) C – 13 (4) यापैकी एकही नाही

Which of the following carbon isotopes is used to determine the age of plant or animal ?

(1) C – 14 (2) C – 12 (3) C – 13 (4) None of these

---

52. योग्य जोड्या लावा :

A) अल्बर्ट आईनस्टाईन — 1) फोटोइलेक्ट्रीक इफेक्ट

B) इ. ओ. लॉवरिन्स — 2) सायक्लोट्रॉन

C) डी. ब्रॉगली — 3) वेव्ह नेचर ऑफ इलेक्ट्रॉन

(1) A – 1 B – 3 C – 2

(2) A – 2 B – 1 C – 3

(3) A – 3 B – 1 C – 2

(4) A – 1 B – 2 C – 3

Match the following :

A) Albert Einstein — 1) Photoelectric effect

B) E. O. Lawrence — 2) Cyclotron

C) de Broglie — 3) Wave nature of electrons

(1) A – 1 B – 3 C – 2

(2) A – 2 B – 1 C – 3

(3) A – 3 B – 1 C – 2

(4) A – 1 B – 2 C – 3

---

53. स्थिर हवेत तरंगाचे प्रसरण होत असताना पुढीलपैकी कोणती राशी कमी होते ?

(1) आयाम (2) दोलनकाल (3) वारंवारता (4) चाल

When a wave continues to propagate in still air, which of the following quantities decreases ?

(1) Amplitude (2) Period (3) Frequency (4) Speed

---

54. गवत-नाकतोडा-बेडूक-साप-गरुड या अन्नसाखळीस काय म्हणतात ?

(1) दलदलीची परिसंस्था (2) गवताळ परिसंस्था

(3) कृषी परिसंस्था (4) अरण्य परिसंस्था

What is Grass-Grasshopper-Frog-Snake-Eagle, foodchain called ?

(1) Marshy Ecosystem (2) Grassland Ecosystem

(3) Agro Ecosystem (4) Forest Ecosystem

---

55. लोखंडाचा सर्वात शुद्ध प्रकार _________ हा आहे.

(1) कास्ट आयर्न (2) रॉट आयर्न

(3) स्टील (4) स्टेनलेस स्टील

The purest form of iron is

(1) Cast iron (2) Wrought iron

(3) Steel (4) Stainless Steel

---

56. खालीलपैकी कोणते धातू नैसर्गिकरित्या स्वतंत्र व मूळ स्थितीमध्ये आढळतात ?

(1) Mg, Ca (2) Ni, Zn (3) Fe, Al (4) Pt, Au

Which of the following metals occur in free and native state ?

(1) Mg, Ca (2) Ni, Zn (3) Fe, Al (4) Pt, Au

---

57. जपानमध्ये आढळलेला मिनामाता रोग ________ मुळे झाला.

(1) अर्सेनिक (As) विषबाधा (2) कॅडमियम (Cd) विषबाधा

(3) लिड (Pb) विषबाधा (4) पारा (Hg) विषबाधा

Minamata disease found in Japan was due to

(1) As poisoning (2) Cd poisoning

(3) Pb poisoning (4) Hg poisoning

---

58. पुढीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने सत्य आहे / त ?

1) गुरुत्वबल हे फक्त आकर्षण बल आहे.
2) केंद्रकीय बल हे आकर्षण बल व प्रतिकर्षण बल असू शकते.
3) स्थिरविद्युत बल हे आकर्षण व प्रतिकर्षण बल असू शकते.
4) गुरुत्व बल हे फक्त प्रतिकर्षण बल असते.

(1) फक्त 4 (2) 2 व 3 (3) 1 व 3 (4) 2 व 4

Which of the following statements is/are correct ?

1) Gravitational force is a force of attraction only.
2) Nuclear force can be attractive or repulsive.
3) Electrostatic force can be attractive or repulsive.
4) Gravitational force is a force of repulsion only

(1) Only 4 (2) 2 and 3 (3) 1 and 3 (4) 2 and 4

59. समुद्र सपाटीला हवेचा भार किती असतो ?

(1) 76 से.मी. (2) 29.9 इंच

(3) 1013.2 मिलीबार (4) वरीलपैकी सर्व

What is the atmospheric pressure at sea level ?

(1) 76 cm (2) 29.9 inch

(3) 1013.2 millibar (4) all the above

---

60. खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञास भौतिकशास्त्राचे नोबेल पारितोषिक मिळाले नाही ?

(1) निल बोर (2) आईनस्टाईन

(3) जगदीशचंद्र बोस (4) सी. व्ही. रामन्

Which of the following scientists was not awarded Noble prize in Physics ?

(1) Niel Bohr (2) Einstein

(3) Jagdishchandra Bose (4) C. V. Raman

---

61. अलिकडच्या काळात भारतीय निर्यातीमध्ये कोणत्या वस्तूंची वेगाने वाढ झाली आहे ?

(1) साखर व कापूस (2) सोने व चांदी

(3) चहा व कॉफी (4) इलेक्ट्रानिक वस्तू व सॉफ्टवेअर

In the recent past the export of which commodities have sharply risen ?

(1) Sugar and cotton (2) Gold and silver

(3) Tea and coffee (4) Electronic goods and software

---

62. प्रा. हाशमी समितीच्या शिफारशीद्वारे सुवर्णजयंती ग्राम रोजगार योजनेत खालीलपैकी कोणत्या कार्यक्रमाचा समावेश केला नाही ?

(1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

(2) भारत निर्माण कार्यक्रम

(3) गंगा कल्याण योजना

(4) दशलक्ष विहिरी योजना

As per the recommendations of Prof. Hashmi Committee which of the following programmes was not included in Swarna Jayanti Gram Rojgar Yojana ?

(1) Integrated Rural Development Programme

(2) Bharat Nirman Programme

(3) Ganga's Welfare Plan

(4) Million Wells Plan

---

63. भारतात कर आकरणीकरिता कोणत्या कर पद्धतीचा अवलंब केला जातो ?

(1) प्रमाणशीर कर (Proportional taxes) (2) पुरोगामी कर (Progressive taxes)

(3) प्रतिगामी कर (Regressive taxes) (4) अधोगामी कर (Degressive taxes)

Which tax system is used for levying taxes in India ?

(1) Proportional taxes (2) Progressive taxes

(3) Regressive taxes (4) Degressive taxes

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

64. विशेष कर (special taxes) खालीलपैकी कशावर लावला जातो ?
(1) वस्तूंच्या आकारावर
(2) वस्तूंच्या वजनावर
(3) वस्तूंच्या गुण व दर्जावर
(4) वस्तूंच्या आकार व वजनावर

Special tax is levied on which one of the following ?
(1) On volume of commodity
(2) On weight of commodity
(3) On features and quality of commodity
(4) On volume and weight of commodity

---

65. सार्वजनिक उपक्रमांच्या अंकेक्षणाचा खालीलपैकी कोणता एक प्रकार नाही ?
(1) सरकारी विभागाचे अंकेक्षण (2) सरकारी वैधानिक महामंडळाचे अंकेक्षण
(3) सहकारी संस्थाचे अंकेक्षण (4) सरकारी प्रमंडळाचे अंकेक्षण

Which of the following is not a type of Audit of Public Enterprises ?
(1) Government Department Audit (2) Government Statutory Corporations Audit
(3) Co-operative Societies Audit (4) Government Companies Audit

---

66. भारत सरकारच्या शेतकी किंमत आयोगाचे (Agricultural Prices Commission) प्रमुख उद्दिष्ट्य कोणते आहे ?
(1) समतोल किंमत रचना
(2) समन्वित किंमत रचना
(3) वरील पर्याय क्रं. 1 व 2
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What is the basic objective of the Agricultural Prices Commission ?
(1) Balanced Price Structure
(2) Integrated Price Structure
(3) Options 1 and 2 above
(4) None of the above

---

67. आर्थिक सुधारणोत्तर काळामध्ये आयात-निर्यात धोरणाची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती होती ?
(1) परकीय चलनाची बचत व स्वदेशी उत्पादन
(2) मुक्त आयात-निर्यात धोरण व आयात जकात रचनेचे सुसूत्रीकरण
(3) स्वयंपूर्णता व आयात पर्यायीकरण
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What were the main features of the Import-Export Policy during post-reform period ?
(1) Saving foreign exchange and domestic production
(2) Free Import-Export Policy and Rationalisation of Tariff structure thereof
(3) Self-reliance and import substitution
(4) None of the above

---

68. 1991 ते 2004 या काळात भारतीय आयात रचनेमध्ये कोणता बदल झाला ?
(1) पेट्रोल, वंगण व अशुद्ध तेलाची आयात मागणी घसरली
(2) खाद्यतेल, कडधान्ये, साखर इत्यादी वस्तूंची आयात वाढली
(3) लोखंड व पोलादाच्या आयातीत घट
(4) वरीलपैकी कोणताही नाही

What was the change in composition of India's import from 1991 to 2004 ?
(1) Fall in import demand of petrol, lubricant and oil
(2) Rise in import of edible oil, pulses, sugar etc.
(3) Fall in the import of iron and steel
(4) None of the above

---

69. खालीलपैकी कोणता बदल हा भारतीय विदेश व्यापाराच्या दिशेतील नाही ?
(1) भारतीय परकीय व्यापारातील इंग्लडचा कमी वाटा
(2) जपान आणि ऑस्ट्रेलिया ह्या देशांबरोबरील भारताच्या व्यापारात घट
(3) आशियाई व आफ्रिकी देशांशी भारताच्या परकीय व्यापारात वाढ
(4) लोखंड व पोलाद आयातीमधील घट

Which of the following is not the change in India's Direction of foreign trade ?
(1) Low share of England in Indian Foreign Trade
(2) Fall in India's trade with countries like Japan and Australia
(3) Rise in India's foreign trade with Asian and African countries
(4) Fall in import of iron and steel

---

70. खालीलपैकी कोणत्या धोरणाला 'सप्तरंगी क्रांती' असे संबोधले जाते ?
(1) लोकसंख्या धोरण (2) नव औद्योगिक धोरण
(3) नव कृषि धोरण (4) नव बँक धोरण

Which among the following is termed as 'Rainbow Revolution' ?
(1) Population Policy (2) New Industrial Policy
(3) New Agricultural Policy (4) New Banking Policy

---

71. अंकेक्षण व मूल्यांकनाची समस्या खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्राशी निगडित आहे ?
(1) खाजगी क्षेत्रातील उद्योग (2) सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योग
(3) संयुक्त क्षेत्र (4) तृतीय क्षेत्र

Auditing and Evaluation problem is related to which sector among the following ?
(1) Industries in the Private Sector (2) Industries in the Public Sector
(3) Joint Sector (4) Tertiary Sector

---

72. सन् 2008-09 मधील उपभोक्ता किंमत निर्देशांकातील तीव्र वाढ कोणत्या कारणामुळे झाली होती ?

(1) पैशाच्या पुरवठ्यातील घट

(2) विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणुकीतील जलद घट

(3) गहू, तांदूळ व डाळी यासारख्या अन्नधान्याच्या किंमतीतील तीव्र वाढ

(4) उत्पादनाच्या तंत्रामधील सुधारणा

What was the reason for the sharp increase in Consumer Price Index (CPI) in 2008-09 ?

(1) Decline in money supply

(2) Rapid fall in Foreign Direct Investment

(3) Sharp increase in the prices of foodgrains like wheat, rice and pulses

(4) Improvement in techniques of production

---

73. खालीलपैकी कोणते (2002-07) आयात-निर्यात धोरणाचे वैशिष्ट्य नाही ?

(1) कृषि निर्यातीवरील निर्बंध उठविणे

(2) लघुउद्योग व कुटीरउद्योग निर्यातीस प्रोत्साहन

(3) आयात पर्यायीकरण

(4) विशेष आर्थिक क्षेत्राचा विकास

Which among the following is not a feature of (2002-07) Import-Export Policy ?

(1) Removal of restriction on agricultural exports

(2) Promotion of exports by small scale and cottage industries

(3) Import substitution

(4) Development of Special Economic Zone

---

74. खालीलपैकी कोणता स्त्रोत अंतर्गत सार्वजनिक कर्जाचा नाही ?

(1) देशातील बँका व इतर वित्तीय संस्थाकडून घेतलेले कर्ज

(2) विमा निधी

(3) भविष्य निर्वाह निधी

(4) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीकडून घेतलेले कर्ज

Which among the following is not the source of internal public debt ?

(1) Loans from Banks and other Financial Institutions

(2) Insurance Fund

(3) Provident Fund

(4) Loans from International Monetary Fund

---

75. 1991 ची नरसिंहम समिती कशाशी संबंधित होती ?

(1) दारिद्र्य (2) आयात निर्यात धोरण

(3) बँकेची वित्तीय व्यवस्था (4) बेरोजगार

What was the Narasimhan Committee 1991 related to ?

(1) Poverty (2) Import Export Policy

(3) Financial System of Bank (4) Unemployment

---

76. महागाई नियंत्रणात आणण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या साधनाचा वापर केला जातो ?
(1) मौद्रिक धोरणात बदल (2) आयात शुल्कात कपात
(3) सार्वजनिक वितरण व्यवस्था (4) वरील सर्व
Which of the following measures is used for controlling inflation ?
(1) Changing monetary policy (2) Reducing import duty
(3) Public distribution system (4) All above

---

77. प्रचंड तेजीचे वर्ष कोणते होते ?
(1) 1974-75 (2) 2001-02 (3) 2009-10 (4) 2010-11
Which was the year of hyper inflation ?
(1) 1974-75 (2) 2001-02 (3) 2009-10 (4) 2010-11

---

78. खाद्य निर्देशांक (Food Index) मोजण्यासाठी कोणत्या उत्पादनांना एकत्रित केले जाते ?
(1) प्राथमिक खाद्य वस्तु आणि उत्पादनसंस्थेतील उत्पादीत खाद्य पदार्थ
(2) प्राथमिक खाद्य वस्तु आणि कपडे
(3) उत्पादन संस्थेतील उत्पादीत खाद्यपदार्थ, गहू आणि तांदूळ
(4) साखर, गहू, तांदूळ आणि कपडे
Which products are considered to deduce the Food Index ?
(1) Primary food articles and manufactured food products
(2) Primary food articles and clothes
(3) Manufactured food products, wheat and rice
(4) Sugar, wheat, rice and clothes

---

79. खालीलपैकी कोणते विदेशी व्यापार धोरण 2009-2014 चे उद्दिष्ट्य नाही ?
(1) निर्यातीचा खालावणारा कल पूर्वपदावर आणणे
(2) वार्षिक 15 टक्के निर्यात वृद्धी साध्य करणे
(3) भारताचा जागतिक व्यापारातील हिस्सा 2020 पर्यंत दुप्पट करणे
(4) चैनीच्या उपभोग्य वस्तूंची आयात वाढवणे
Which of the following is not an objective of Foreign Trade Policy 2009-2014 ?
(1) To reverse the declining trend of export trade
(2) To achieve an annual export growth of 15 percent
(3) To double India's share in global trade by 2020
(4) To increase imports of luxury consumer goods

---

80. आयात-निर्यात संस्थांच्या बाबतीत खालील वाक्ये दिली आहेत :
1) निर्यातदारांना राजकीय व वाणिज्यिक जोखीमीसाठी विमा-संरक्षण पुरवणे
2) निर्यातदारांना सागरी जोखीमीसाठी विमा संरक्षण पुरवणे
वरीलपैकी कोणते इ. सी. जी.सी. चे उद्दिष्ट्य आहे ?
(1) फक्त 1 (2) फक्त 2 (3) 1 व 2 (4) कोणतेही नाही
In the context of India's import, export agencies, consider the following :
1) Providing insurance cover to exporters against political and commercial risk
2) Providing insurance cover to exporters against marine risk.
Which of the above is/are objectives of ECGC ?
(1) Only 1 (2) Only 2 (3) Both 1 and 2 (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

81. स्वातंत्र्यानंतर भारताच्या विदेशी व्यापार संदर्भात खालीलपैकी कोणत्या देशांच्या गटाला भारत सर्वाधिक निर्यात करतो ?

(1) ओ.इ.सी.डी. (2) ओपेक

(3) ईस्ट युरोप (4) विकसनशील देश

In the post independence period to which group of countries have India's exports risen ?

(1) OECD (2) OPEC

(3) Eastern Europe (4) Developing Nations

---

82. फेमा, 1999 चे उद्दिष्ट्य कोणते ?

(1) विदेशी पर्यटकांना प्रबंध (2) आयात नियंत्रण

(3) अनिवासी भारतीय गुंतवणुकीवर प्रबंध (4) बहिर्गत व्यापार व देय यांची सोय

What does FEMA, 1999 aim at ?

(1) Prohibiting Foreign Tourists (2) Controlling imports

(3) Prohibiting NRI investment (4) Facilitating external trade and payment

---

83. बँकांच्या राष्ट्रीयीकरणाच्या उद्दिष्टांच्या संदर्भात पुढीलपैकी कोणते वाक्य/कोणती वाक्ये बरोबर आहेत ?

1) अल्पांच्या मक्तेदारीचे निर्मूलन.

2) शेती, लघुउद्योग व निर्यातीसाठी पुरेशा कर्जाचा पुरवठा.

3) खाजगी उद्योग गुंतवणुकीला नाउमेद करणे.

(1) 1 व 2 (2) 2 व 3 (3) 1 व 3 (4) फक्त 1

With reference to the objective of nationalisation of banks, which of the following statements is/are correct ?

1) Removal of control by few.

2) Provision of adequate credit to agriculture small industries and exports.

3) Discouraging private sector investment.

(1) 1 and 2 (2) 2 and 3 (3) 1 and 3 (4) Only 1

---

84. प्रादेशिक ग्रामीण बँकांची महत्त्वाची अडचण कोणती ?

(1) वसुलीचा प्रश्न (2) खेळत्या भांडवलाचा प्रश्न

(3) ग्राहकांची अशिक्षितता (4) अपुरा कर्मचारी वर्ग

What is the major problem of Regional Rural Banks ?

(1) Problem of Recovery (2) Problem of Working Capital

(3) Problem of illiteracy of customers (4) Problem of shortage of staff

---

85. रिझर्व्ह बँकेसंदर्भात खालील प्रवर्गाचा विचार करा.

1) कृषीक्षेत्र
2) लघुउद्योग
3) बांधकाम क्षेत्र
4) शैक्षणिक कर्ज

वरीलपैकी कोणते क्षेत्र प्राधान्य कर्जपुरवठ्यात येते ?

(1) फक्त 1 (2) 1 व 2 (3) 3 व 4 (4) 1, 2 व 4

In the context of RBI, consider the following :

1) Agriculture
2) Small Enterprizes
3) Construction
4) Education Loan

Which of the above areas is included in priority sector lending ?

(1) Only 1 (2) 1 and 2 (3) 3 and 4 (4) 1, 2 and 4

---

86. बँकांच्या शाखाविस्तारासाठी, जिल्हांचे विविध व्यवसायिक बँकांमध्ये भाग वाटप करण्याच्या उपक्रमास काय म्हणतात ?

(1) ग्रामीण विभागाच्या विकासाचा संकलित कार्यक्रम
(2) अग्रणी बँक योजना
(3) बँकांचे राष्ट्रीयीकरण
(4) सेवा क्षेत्र दृष्टीकोन

What is the allotment of districts to various commercial banks for the purpose of rapid branch expansion called as ?

(1) Integrated Rural Development Programme
(2) Lead Bank Scheme
(3) Nationalisation of Commercial Banks
(4) Service Area Approach

---

87. भारतीय बँकांच्या किसान पत कार्ड योजनेचा हेतू काय आहे ?

(1) गरीब लोकांसाठी सूक्ष्म वित्त (2) शेतकऱ्यांसाठी अल्प मुदतीचे कर्ज
(3) शेतकऱ्यांसाठी पिकाचा विमा (4) शेतकऱ्यांसाठी दीर्घ मुदतीचे कर्ज

What is the purpose of Kisan Credit Scheme of Indian Banks ?

(1) Micro-credit to poor people (2) Short-term loan to farmers
(3) Crop insurance to farmers (4) Long term loan to farmers

---

88. खालीलपैकी कोणती सरकारी लेखापरीक्षणाची उद्दिष्ट्ये आहेत ?

1) तज्ञ अधिकाऱ्याने खर्चासाठी निधीची तरतूद केली आहे ते पाहणे.
2) खर्च हा मंजूर केला आहे ते पाहणे.
3) खर्चाचे देय योग्य व्यक्तीला केले आहे हे पाहणे ?
4) खर्चाचे वर्गीकरण केले आहे का ते पाहणे.

(1) 1 व 2 (2) 2 व 3 (3) 1, 2 व 3 (4) वरील सर्व

What is/are the objectives of government audit ?

1) There is a provision of funds for the expenditure duly authorised by the competent authority.
2) The expenditure is in accordance with a sanction properly accorded.
3) Payment has been made to a proper person ?
4) Charge is correctly classified.

(1) 1 and 2 (2) 2 and 3 (3) 1, 2 and 3 (4) All the above

---

89. अकराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते तंत्र समावेशक वृद्धीशी सुसंगत आहे ?

(1) आधारभूत सुविधांचा विकास
(2) शिक्षण आणि आरोग्य क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणावर गुंतवणूक
(3) ऊर्जानिर्मिती क्षेत्रात मुबलक गुंतवणूक
(4) वरील सर्व

Which of the following in the context of 11th five year plan is consistent with the strategy of inclusive growth ?

(1) Infrastructure development
(2) A big scale increase in education and health allocations
(3) Huge investment in power generation
(4) All the above

---

90. भारतीय चलनफुगवट्याच्या संदर्भात खालील घटकांचा विचार करा.

1) वाढत्या प्रबंधित किंमती
2) तेलाच्या वाढत्या किंमती
3) वाढत्या लोकसंख्येचा भार
4) अप्रत्यक्ष करांमधील वाढ

चलनफुगवट्यास कारणीभूत असलेल्या वरीलपैकी कुठल्या घटकांना प्रशासन जबाबदार आहे ?

(1) 2 व 3 (2) 1, 2 आणि 3 (3) 1 आणि 4 (4) वरील सर्व

In the context of inflation in India, consider the following :

1) Rising administered prices
2) Rising oil prices
3) Pressure of growing population
4) Increase in indirect taxation.

In which of the above factors, Indian Govemment is responsible for inflationary tendencies ?

(1) 2 and 3 (2) 1, 2 and 3 (3) 1 and 4 (4) All the above

---

91. 6% पेक्षा कमी उतार असणाऱ्या जमीनीकरिता कोणत्या प्रकारचे बांध अधिक योग्य असतात ?

(1) ढाळीचे बांध (2) समतल बांध

(3) बंदिस्त बांध (4) जैविक बांध

What is the type of bunding recommended for lands with slope < 6% ?

(1) Graded bunding (2) Contour bunding

(3) Compartmental bunding (4) Live bunding

---

92. ज्वारीचा कोणता वाण लाह्यासाठी शिफारशीत आहे ?

(1) फुले रेवती (2) फुले उत्तरा (3) फुले पंचमी (4) फुले वसुधा

Which variety of sorghum is specially recommended for popping purpose ?

(1) Phule Revati (2) Phule Uttara (3) Phule Panchmi (4) Phule Vasudha

---

93. एकूण पिकाखालील वार्षिक क्षेत्र व एकूण लागवडीकरिता उपलब्ध असलेले क्षेत्र याचे गुणोत्तर, जे टक्केवारीमध्ये प्रकट केले जाते यास काय संबोधतात ?

(1) पीक तीव्रता निर्देशांक (2) बहुपीक तीव्रता

(3) लागवड उपयोगिता निर्देशांक (4) उत्पन्न सातत्य निर्देशांक

The ratio of total area cropped in a year to the total land area available for cultivation and expressed in percentage is called as

(1) Crop intensity index (2) Multiple cropping intensity

(3) Cultivated utilization index (4) Sustainable yield index

---

94. भारताच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्रापैकी किती क्षेत्रावरील जमिनी विविध कारणामुळे खराब झालेल्या आहेत ?

(1) 108 दशलक्ष हेक्टर (2) 158 दशलक्ष हेक्टर

(3) 188 दशलक्ष हेक्टर (4) 218 दशलक्ष हेक्टर

Out of the total geographical area of India, how much land comes under different kinds of land degradation ?

(1) 108 mha (2) 158 mha

(3) 188 mha (4) 218 mha

---

95. जमिनीचा पाणी झिरपण्याचा वेग किती असल्यास अशा जमिनी तुषार सिंचन पद्धतीस अयोग्य समजण्यात येतात ?

(1) 4 मि. मी./ तास पेक्षा कमी (2) 5 – 10 मि. मी./तास

(3) 10 – 15 मि. मी./ तास (4) 15 – 20 मि. मी./तास

Sprinkler irrigation is not suitable for soil with the infiltration rate

(1) Less than 4 mm/h (2) 5 – 10 mm/h

(3) 10 – 15 mm/h (4) 15 – 20 mm/h

---

96. लुसर्ण घास पिकावरील अमरवेल या परोपजीवी तणाच्या नियंत्रणाकरिता पीक उगवणीनंतर कोणते तणनाशक वापरावे ?

(1) पॅराक्वॉट (2) क्लोरप्रोफॅम (3) अलाक्लोर (4) प्रोनॅमाइड

Which post-emergence herbicide is used for controlling parasitic cuscutta weed in lucern crop ?

(1) Paraquat (2) Chlorpropham (3) Alachlor (4) Pronamide

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

97. एकक क्षेत्र जमीनीवर पीक वाढीच्या कालावधीत पर्णक्षेत्र निर्माण करण्याच्या क्षमतेला काय म्हणतात ?

(1) पर्णक्षेत्र निर्देशांक (2) पर्णक्षेत्र कालावधी

(3) तुलनात्मक पीक वाढीचा दर (4) पीक वाढीचा दर

What is the measure of ability of the crop to produce leaf area on unit area of land throughout its life ?

(1) Leaf area index (2) Leaf area duration

(3) Relative growth rate (4) Crop growth rate

---

98. कोणता मासा पाण्याच्या पृष्ठभागाजवळचे अन्न खाणारा आहे ?

(1) रोहू (2) कटला (3) झिंगा (4) शार्क

Which fish is a surface food eater in water bodies ?

(1) Rohu (2) Katla (3) Prawn (4) Shark

---

99. जमीनीच्या धूप मापनामध्ये USLE ही संज्ञा कशाशी संबंधित आहे ?

(1) युनीक सॉईल लॉस इरोजन (2) युनीव्हर्सल सॉईल लॉस इरोजन

(3) युनीक सॉईल लॉस इक्वेशन (4) युनीव्हर्सल सॉईल लॉस इक्वेशन

What does USLE stand for in the soil loss estimation ?

(1) Unique soil loss erosion (2) Universal soil loss erosion

(3) Unique soil loss equation (4) Universal soil loss equation

---

100. जिप्समचा वापर कोणत्या जमिनी सुधारण्यासाठी होतो ?

(1) आम्ल जमिनी (2) चोपण जमिनी (3) खारवट जमिनी (4) यापैकी कोणत्याही नाही

For reclamation of which soils gypsum is used ?

(1) Acid soils (2) Sodic soils (3) Saline soils (4) None of these

---

101. 'रेनगन' हे कोणत्या प्रकारच्या ओलीत पद्धतीचे दुसरे स्वरूप आहे ?

(1) ठिबक (2) फवारा सिंचन

(3) बेसिन पद्धत (4) यापैकी नाही

'Raingun' is a modified form of which irrigation system ?

(1) Drip system (2) Sprinkler system

(3) Basin method (4) None of these

---

102. मेंढीची भारतातील जात कोणती ?

(1) पश्मीना (2) काश्मीर मेरीनो (3) चेकू (4) अंगोला

Which one of the following is an indigenous breed of sheep ?

(1) Pashmina (2) Kashmir Merino (3) Chequ (4) Angola

---

103. 'उस्मानाबादी' ही जात कोणत्या जनावराची आहे ?

(1) गाय (2) मेंढी (3) बकरी (4) यापैकी कोणत्याही नाही

'Usmanabadi' is a breed of which animal ?

(1) Cow (2) Sheep (3) Goat (4) None of these

104. 'बरबटीचे' पीक कशासाठी पेरले जाते ?
(1) भाजीपाला (2) वैरण
(3) हिरवळीचे पीक खतासाठी (4) वरील सर्वासाठी
What for is a cowpea crop grown ?
(1) Vegetable (2) Fodder
(3) Green manuring (4) All the above

---

105. कोणता मासा 'मत्स्यशेती' साठी उपयुक्त आहे ?
(1) रोहू (2) डॉलफीन (3) सिल्वरफिश (4) गोल्डफिश
Which fish is suitable for fish farming ?
(1) Rohu (2) Dolphin (3) Silverfish (4) Goldfish

---

106. दुसरी 'हरितक्रांती' भारताच्या कोणत्या भागात सुरू झाली ?
(1) भारताचा पूर्व भाग (2) भारताचा दक्षिण भाग
(3) भारताचा उत्तर भाग (4) यापैकी कोणतेही नाही
Where has the second green revolution started in India ?
(1) Eastern India (2) Southern India
(3) North India (4) None of these

---

107. कमी तीव्रता मृदा विद्रावातून झाडाच्या अन्नद्रव्य नलिकेत अन्नद्रव्य शोषण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?
(1) क्रियाशील शोषण (2) अप्रत्यक्ष शोषण
(3) ऋण भार शोषण (4) धनभार शोषण
Absorption of nutrients from lowly concentrated soil solution compared to plant sap is called as ____________
(1) Active absorption (2) Passive absorption
(3) Negative absorption (4) Positive absorption

---

108. पाणी व्यवस्थापनात नियंत्रित परिस्थितीत पाण्याचे जमिनीत होणारे शोषण, निचरा, जलधारणा एकाच वेळी अचुकपणे मोजण्याचे यंत्र कोणते ?
(1) इनफील्ट्रोमीटर (2) ईव्हॅपोरीमीटर (3) सायक्रोमीटर (4) लायसीमीटर
A device to measure the percolation, leaching and retention of soil moisture under controlled conditions is known as ____________
(1) Infiltrometer (2) Evaporimeter (3) Psycrometer (4) Lysimeter

---

109. जमीनीतील उपलब्ध ओलावा व बाष्पोत्सर्जन यांच्यातील समतोल बिघडल्यामुळे येणाऱ्या दुष्काळास काय म्हणतात ?
(1) वातावरणीय दुष्काळ (2) ओला दुष्काळ
(3) कृषी दुष्काळ (4) कायमचा दुष्काळ
The soil moisture stress caused due to imbalance between available soil moisture and evapotranspiration of crop is termed as
(1) Meteorological drought (2) Hydrological drought
(3) Agricultural drought (4) Permanent drought

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

110. 'मधुमक्षी पालन' कोठे अधिक यशस्वी आहे ?
(1) फुलांची जैव विविधता जास्त आहे
(2) मधमाशा जास्त आहे
(3) तृणधान्य पिके जास्त आहे
(4) यापैकी नाही
Where is 'Apiculture' more successful ?
(1) Floral biodiversity is high
(2) Honeybees are more
(3) Cereal crops are more
(4) None of these

---

111. भारताच्या केंद्र सरकारने 'अन्नसुरक्षा अभियानाची ' सुरुवात कशासाठी केली ?
(1) तेलबिया उत्पादन वाढीसाठी
(2) अन्नधान्य वाढविण्यासाठी
(3) गोडाऊन (वखार) बांधण्यासाठी
(4) यापैकी नाही
What for has the Government of India launched the 'National Food Security Mission' ?
(1) Increasing oilseed production
(2) Increasing foodgrain production
(3) Construction of Godowns
(4) None of these

---

112. सर्वसाधारणपणे पिकांची आधारभूत किंमत कशी असते ?
(1) बाजारभावापेक्षा जास्त असते
(2) बाजारभावापेक्षा कमी असते
(3) बाजारभावाएवढी असते
(4) वरीलपैकी नाही
How is the Minimum Support Price (MSP) generally fixed ?
(1) More than market price
(2) Lower than market price
(3) Equal to market price
(4) None of these

---

113. वातावरणातील कोणता थर हा दाट असून तो एकूण वातावरणाच्या 85% इतका व्यापलेला आहे ?
(1) स्ट्रॅटोस्फीयर (2) मीसोस्फीयर (3) थर्मोस्फीयर (4) ट्रोपोस्फीयर
Amongst the atmospheric layers which is the most dense that occupies 85% of the atmosphere ?
(1) Stratosphere (2) Mesosphere (3) Thermosphere (4) Troposhere

---

114. पॉक्स रोग कोणत्या जनावरामध्ये आढळतो ?
(1) म्हैस (2) शेळी (3) मेंढी (4) वरील सर्व
In which animal is Pox disease found ?
(1) Buffalo (2) Goat (3) Sheep (4) All the above

---

115. पुढीलपैकी कोणत्या जमीनीमध्ये स्फुरदाचे स्थिरीकरण जास्त होते ?
(1) विम्लधर्मीय (2) आम्लधर्मीय (3) क्षारयुक्त (4) चुनखडीयुक्त
Which of the following soils fixes more phosphates ?
(1) Alkaline (2) Acidic (3) Saline (4) Calcareous

---

116. चपातीकरिता वापरावयाच्या गव्हाचे शास्त्रीय नाव काय आहे ?
(1) ट्रीटीकम ड्युरम
(2) ट्रीटीकम अस्टीव्हम
(3) ट्रीटीकम डायकॉकम
(4) ट्रीटीकम स्फेरॉकॉकम
What is the scientific name of bread wheat ?
(1) Triticum durum
(2) Triticum aestivum
(3) Triticum dicocum
(4) Triticum spherococum

117. जमीनीमध्ये पाणी कोणत्या ऊर्जेद्वारे शोषण करून साठविले जाते ?

(1) गुरुत्वाकर्षणीय (2) केषाकर्षण

(3) ऑसमॉटिक (4) वातावरण दाब

What is the energy with which water is held by the soil called ?

(1) Gravitational potential (2) Capillary potential

(3) Osmotic potential (4) Pressure potential

---

118. कोणत्या सेंद्रिय खतात नत्राचे प्रमाण जास्त असते ?

(1) शेणखत (2) निंबोळी ढेप (3) कम्पोस्ट (4) व्हर्मी कम्पोस्ट

Which organic manure has high nitrogen content ?

(1) FYM (2) Neem cake (3) Compost (4) Vermi compost

---

119. टमाटरला कोणत्या घटकाने लाल रंग येतो ?

(1) कुरकुमीन (2) लायकोपेन (3) कॉफीन (4) लेसीथीन

What gives red colour to tomatoes ?

(1) Curcumin (2) Lycopen (3) Coffein (4) Lecithin

---

120. 'लाख शेती' सुरू करण्यासाठी कोणती झाडे उपयुक्त आहेत ?

(1) पळसाची झाडे (2) बोराची झाडे (3) 1 आणि 2 (4) यापैकी नाही

Which trees are useful for Lac-culture ?

(1) Palas trees (2) Ber trees (3) 1 and 2 (4) None of these

---

121. मोबाईल फोनमध्ये आवाज, माहिती (डाटा) व चलत्चित्र यांचे एकाचवेळी तीव्र गतीने हस्तांतरण करण्याच्या सुविधेला काय म्हणतात ?

(1) पोर्टेबीलिटी (2) 2G (3) 3G (4) फास्ट नेट

Name the facility by which voice, data and video clips are speedily transferred in the mobile phone ?

(1) Portability (2) 2G (3) 3G (4) Fast net

---

122. मानवाच्या खालीलपैकी कोणत्या आंतरिक इंद्रियावर हेपिटायटस बी चा प्रादुर्भाव होतो ?

(1) हृदय (2) मेंदू (3) यकृत (4) फुफ्फुस

Which of the following organs of the human body is affected by Hepatitis 'B' ?

(1) Heart (2) Brain (3) Liver (4) Lungs

---

123. ओडिसा येथून यशस्वीरित्या प्रक्षेपित केलेले ब्राम्होस क्षेपणास्त्र कशा पद्धतीचे आहे ?

(1) जमीनीवरून हवेत (2) हवेतून हवेत

(3) जमीनीवरून जमीनीवर (4) जमीनीवरून पाण्यात

What kind of missile is "Brahmos" which was launched successfully from Odisha ?

(1) Surface to air missile (2) Air to air missile

(3) Surface to surface missile (4) Surface to water missile

---

124. भारतीय रिझर्व बँकेचे खालीलपैकी मध्यवर्ती स्वरूपाचे कार्य कोणते ?

(1) भारत सरकारचा कर वसूली अधिकारी म्हणून कार्य करणे
(2) बँकांची बँक म्हणून कार्य करणे
(3) केंद्र सरकारच्या अंदाजपत्रकाला अंतिम रूप देण्यात मदत करणे
(4) निरनिराळ्या वित्तीय संस्थांच्या बैठकीत भाग घेणे

Which of the following is one of the core functions of the Reserve Bank of India ?

(1) To act as tax collector for the Govt. of India
(2) Work as Banker to the Banks
(3) Help in finalization of the Union Budget
(4) Participate in the various meetings of financial institutions

---

125. सन् 2022 पर्यंत देशात किती कुशल मनुष्यबळ तयार करण्याची योजना भारताचे पंतप्रधान मनमोहनसिंग यांनी आखली आहे ?

(1) 500 दशलक्ष (2) 1,000 दशलक्ष (3) 5,000 दशलक्ष (4) यापैकी नाही

The Prime Minister of India Dr. Manmohan Singh has planned to develop how much skilled manpower by 2022 ?

(1) 500 million (2) 1,000 million (3) 5,000 million (4) None of these

---

126. महाराष्ट्र शासनाने 2011 मध्ये केलेल्या प्रशासकीय सुधारणेनुसार 'संजय गांधी निराधार अनुदान योजना समिती'च्या सचिव पदी कोण असतो ?

(1) तहसीलदार किंवा नायब तहसीलदार (2) गट विकास अधिकारी
(3) ग्रामसेवक (4) तलाठी

According to administrative reforms made by the Govt. of Maharashtra in 2011, who is the secretary of 'Sanjay Gandhi Niradhar Anudan Yojana Samiti' ?

(1) Tahasildar or Nayab Tahasildar (2) Block Development Officer
(3) Gramsevak (4) Talathi

---

127. सन् 2011-12 मध्ये महाराष्ट्रात कापसाचे उत्पादन अंदाजे किती झाले ?

(1) 80 लाख गाठी (2) 85 लाख गाठी (3) 90 लाख गाठी (4) 95 लाख गाठी

Approximately how much cotton was produced in Maharashtra during 2011-12 ?

(1) 80 lac. bales (2) 85 lac. bales (3) 90 lac. bales (4) 95 lac. bales

---

128. काही दिवसांपूर्वी भगवद्गीता हा धर्मग्रंथ दहशतवादाची शिकवण देतो म्हणून त्यावर बंदी घालण्याची याचिका कोणत्या देशात न्यायालयामध्ये केली गेली ?

(1) अमेरिका (2) जर्मनी (3) रशिया (4) फ्रान्स

In which country a writ petition demanding ban on the Bhagwad Geeta for preaching terrorism was recently filed in the court of law ?

(1) America (2) Germany (3) Russia (4) France

---

129. सप्टेंबर 2011 मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेला कोणत्या भारतीय नेत्याने संबोधित केले ?

(1) सोनिया गांधी (2) मिरा कुमार
(3) मनमोहन सिंग (4) प्रणव मुखर्जी

Name the Indian leader who addressed the UN General Assembly in September 2011 ?

(1) Sonia Gandhi (2) Meira Kumar
(3) Manmohan Singh (4) Pranab Mukherjee

---

130. 'फोटोग्राफर ऑफ द इयर' 2011 पुरस्कार कोणाला प्राप्त झाला ?

(1) शंकरराव बोरकर (2) बैजू पाटील
(3) हेमंती कुलकर्णी (4) सुभाष देशमुख

Who is the recipient of the 'Photographer of the Year' 2011 Award ?

(1) Shankarrao Borkar (2) Baiju Patil
(3) Hemanti Kulkarni (4) Subhash Deshmukh

---

131. आशिया खंडात आपल्या देशातील सर्वात श्रीमंत स्त्री कोण ?

(1) चंदा कोचर (2) किरण मुजुमदार
(3) एकता कपूर (4) सावित्री जिंदाल

Who is the richest Asian Woman from our country ?

(1) Chanda Kochar (2) Kiran Muzumdar
(3) Ekta Kapoor (4) Savitri Jindal

---

132. 5 डिसेंबर 2011 रोजी दिग्गज चित्रपट अभिनेते देव आनंद यांचे वयाच्या कोणत्या वर्षी लंडन येथे निधन झाले ?

(1) 90 (2) 88 (3) 98 (4) 87

At what age did the legendary film actor Dev-Anand pass away on 5th Dec. 2011 in London ?

(1) 90 (2) 88 (3) 98 (4) 87

---

133. देशातील विविध बँकानी RBI कडून उसनवार घेतलेल्या रकमेवर RBI जे व्याज आकारते त्याला काय म्हणतात ?

(1) प्रत्यक्ष व्याज दर (2) रेपो रेट
(3) रिव्हर्स रेपो रेट (4) अप्रत्यक्ष व्याज दर

What is the interest charged by the RBI on the money borrowed from it by the various banks called ?

(1) Direct interest rate (2) Repo rate
(3) Reverse repo rate (4) Indirect interest rate

---

134. अमेरिकेने कारवाई पूर्ण करून कोणत्या देशातून आपले लष्कर नऊ वर्षानंतर 15 डिसेंबर 2012 रोजी मागे घेतले ?

(1) अफगाणीस्तान (2) दक्षिण कोरिया (3) व्हिएतनाम (4) इराक

From which country after completing the mission did the USA withdraw its military forces after 9 years on 15th Dec. 2012 ?

(1) Afghanistan (2) South Korea (3) Vietnam (4) Iraq

---

135. भारत सरकारने मध्यंतरी कोणत्या संकेत स्थळाला बंदी घातली ?

(1) सविताभाभी. कॉम (2) हिंदू.कॉम
(3) अनिताभाभी.कॉम (4) सायबर.कॉम

Which website was banned by the Indian Government ?

(1) Savitabhabhi.com (2) Hindu.com
(3) Anitabhabhi.com (4) Cyber.com

---

136. भारताचे सर्वात दीर्घ पल्ल्याचे क्षेपणास्त्र कोणते ?

(1) निर्भय (2) अग्नि II (3) अग्नि V (4) शौर्य

Which is India's longest range missile ?

(1) Nirbhay (2) Agni II (3) Agni V (4) Shaurya

---

137. खालीलपैकी कोणती व्यक्ती आंतरराष्ट्रीय सामंजस्यासाठीच्या जवाहरलाल नेहरु पुरस्काराची मानकरी नाही ?

(1) बराक ओबामा (2) होस्नी मुबारक
(3) अँजेला मार्केल (4) रॉबर्ट गॅब्रीयल मुगाबे

Who among the following is not a recipient of the Jawaharlal Nehru Award for International understanding ?

(1) Barack Obama (2) Hosni Mubarak
(3) Angela Merkel (4) Robert Gabriel Mugabe

---

138. एप्रिल 2012 मध्ये इंडोनेशिया येथे झालेल्या भूकंपामुळे त्सुनामी का झाली नाही ?

(1) समुद्रतळ आडव्या ऐवजी उभे हलले
(2) समुद्रतळ उभ्या ऐवजी आडवे हलले
(3) भूकंप कमी क्षमतेचा होता
(4) वरीलपैकी नाही

Why did the earthquake that hit Indonesia in April 2012 did not trigger a tsunami ?

(1) the sea floor moved vertically instead of horizontally
(2) the sea floor moved horizontally instead of vertically
(3) the earthquake was of a low intensity
(4) none of the above

---

139. TRIPS व TRIMS या संज्ञा कोणत्या यंत्रणेशी निगडित आहेत ?

(1) WTO (2) IBRD (3) IMF (4) ADB

With what are the terms TRIPS and TRIMS associated ?

(1) WTO (2) IBRD (3) IMF (4) ADB

---

140. देमछोक येथे बांधल्या जाणाऱ्या रस्त्याला चीनी सैनिकांनी आक्षेप घेतल्यावर भारताने चीनकडे रीतसर तक्रार नोंदवली. देमछोक कोणत्या राज्यात आहे ?

(1) जम्मू आणि काश्मिर (2) अरुणाचल प्रदेश
(3) सिक्कीम (4) हिमाचल प्रदेश

India lodged a formal complaint with China after its soldiers objected to a road that was being constructed in Demchok. Demchok is in which state ?

(1) Jammu and Kashmir (2) Arunachal Pradesh
(3) Sikkim (4) Himachal Pradesh

141. 'स्पर्श गंगा' काय आहे ?

(1) अंटार्कटिकावरचे भारताचे दूसरे संशोधन केंद्र आहे

(2) भारताची नवीन अवकाश योजना

(3) उत्तराखंडचे माजी मुख्यमंत्री रमेश पोखरियाल निशांत यांनी लिहिलेले पुस्तक

(4) गंगा स्वच्छता मोहीम

What is 'Sparsh Ganga' ?

(1) India's second permanent research station in Antarctica
(2) India's new space programme
(3) A book written by former Uttarakhand Chief Minister Ramesh Pokhriyal Nishant
(4) Clean Ganga project

---

142. यापैकी कोणती विशेष संस्था 1919 मध्ये राष्ट्र संघाचा स्वायत्त भाग म्हणून प्रस्थापित झाली व जिने 1969 मध्ये नोबेल शांतता पारितोषिक मिळवले ?

(1) खाद्य व कृषि संघटना

(2) आंतरराष्ट्रीय श्रमिक संघटना

(3) संयुक्त राष्ट्र शैक्षणिक, वैज्ञानिक व सांस्कृतिक संघटना

(4) विश्व स्वास्थ्य संघटना

Which of the following specialised agencies was established in 1919 as an autonomous part of the League of Nations that won the Nobel Peace Prize in 1969 ?

(1) Food and Agriculture Organisation
(2) International Labour Organisation
(3) United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
(4) World Health Organisation

---

143. प्रसिद्ध कवि रविंद्रनाथ टागोर यांनी या जागेचे वर्णन करताना म्हटले आहे ''इथे दगडांची भाषा माणसांच्या भाषेपेक्षा वरचढ आहे'' UNESCO च्या कोणत्या वारसा स्थळाबद्दल आपण बोलत आहोत ?

(1) लाल किल्ला, दिल्ली (2) खजुराहो, छत्तरपूर

(3) ताज महाल, आग्रा (4) सूर्य मंदिर, कोणार्क

The legendary poet Rabindranath Tagore described this place by saying. "Here the language of stone surpasses the language of man". Which UNESCO heritage site are we talking about ?

(1) Red Fort, Delhi (2) Khajuraho, Chhatarpur
(3) Taj Mahal, Agra (4) Sun Temple, Konark

---

144. नारायण श्रीपाद राजहंस हे कोणत्या नावाने सुपरिचित आहेत ?

(1) कवि ग्रेस (2) बाल गंधर्व

(3) कुमार गंधर्व (4) छोटा गंधर्व

How is Narayan Shripad Rajhans better known as ?

(1) Poet Grace (2) Bal Gandharva
(3) Kumar Gandharva (4) Chhota Gandharva

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

145. सप्टेंबर 2010 मध्ये पहिला 'आधार' क्रमांक (7824 7431 7884) एका आदिवासी गावातील महिलेला प्रदान करण्यात आला त्या कोणत्या राज्याच्या रहिवासी आहेत ?

(1) छत्तीसगढ (2) झारखंड (3) ओडीशा (4) महाराष्ट्र

In September 2010, the first Adhaar number (7824 7431 7884) was alloted to a lady who lives in a tribal village, to what state does the lady belong ?

(1) Chhatisgarh (2) Jharkhand (3) Odisha (4) Maharashtra

---

146. खालील अभयारण्ये व राज्यांच्या योग्य जोड्या लावा :

सूची I (अभयारण्य)	**सूची II (राज्य)**
i) डाचीगाम अभयारण्य	a) पश्चिम बंगाल
ii) सुंदरबन अभयारण्य	b) आसाम
iii) पेरियार अभयारण्य	c) केरळ
iv) मानस अभयारण्य	d) जम्मू आणि काश्मिर

	i	ii	iii	iv
(1)	a	b	c	d
(2)	d	c	b	a
(3)	a	d	b	c
(4)	d	a	c	b

Match the sanctuaries with their states :

List I (Sanctuary)	**List II (State)**
i) Dachigam wild life sanctuary	a) West Bengal
ii) Sundarabans wild life sanctuary	b) Assam
iii) Periyar wild life sanctuary	c) Kerala
iv) Manas wild life sanctuary	d) Jammu and Kashmir

	i	ii	iii	iv
(1)	a	b	c	d
(2)	d	c	b	a
(3)	a	d	b	c
(4)	d	a	c	b

---

147. ATM ने नगद वितरित न केल्यास बँकेला ग्राहकांच्या तक्रारीचे निवारण करावे लागते. सात दिवसांपर्यंत जर ही चूक दुरुस्त केली नाही, तर त्यांना किती रक्कम नुकसान भरपाई म्हणून भरावी लागते ?

(1) काही नाही (2) ₹ 50 प्रति दिवस (3) ₹ 75 प्रति दिवस (4) ₹ 100 प्रति दिवस

Banks have to redress customer complaints of ATMs not dispensing cash. What amount do they have to pay as compensation if the default is not corrected even after seven days ?

(1) Nil (2) Rs. 50 per day (3) Rs. 75 per day (4) Rs. 100 per day

---

148. तगनम, जगनम, धगनम आणि सम्मीश्रम या संज्ञा कोणत्या भारतीय शास्त्रीय नृत्याशी निगडित आहेत ?
(1) भरतनाट्यम (2) कथ्थक (3) कुचीपुडी (4) मोहिनीआट्टम
With which classical Indian dance form, the terms Taganam, Jaganam, Dhaganam and Sammishram are associated ?
(1) Bharatnatyam (2) Kathak (3) Kuchipudi (4) Mohiniyattam

---

149. राष्ट्रीय संघ (UN) चा 193 वा सदस्य कोणता ?
(1) उत्तर सूदान (2) दक्षिण सूदान (3) झिम्बाबवे (4) झांबिया
Which is the 193rd member of the UN ?
(1) North Sudan (2) South Sudan (3) Zimbabwe (4) Zambia

---

150. महाराष्ट्र सरकारने अहिल्याबाई होळकर योजना कशासाठी सुरू केली ?
(1) राज्यातील मुली व स्त्रियांमध्ये स्वास्थ्य व आरोग्याबद्दल जागृति वाढवणे
(2) राज्यातील मुलींना शिक्षणासाठी प्रोत्साहन देणे
(3) राज्यातील स्त्रीयांना स्वयंरोजगारासाठी प्रोत्साहन देणे
(4) राज्यातील मुली व स्त्रीयांना सकस आहार पुरवणे
With what purpose has the Govemment of Maharashtra started the Ahilyabai Holkar scheme ?
(1) Promote awareness regarding health and hygiene among girls and women in the state
(2) Promote education among girls in the state
(3) Promote self-employment among women in the state
(4) Provide nutritious diet to girls and women in state

---

151. खालील विधानाचे काळजीपूर्वक निरीक्षण करा आणि प्रश्नचिन्हांचे जागी येणारी चिन्हे प्रश्नाखालील पर्यायांमधून निश्चित करा.
6 ? 3 ? 4 ? 9 = 23
(1) + + + (2) × − + (3) ÷ × + (4) ÷ × ×
Study the statement given below and find the correct alternatives from those given below to replace the question marks.
6 ? 3 ? 4 ? 9 = 23
(1) + + + (2) × − + (3) ÷ × + (4) ÷ × ×

---

152. प्रत्येक तासाला घड्याळात त्यावेळी जितके वाजले असतील तितके टोल पडतात, म्हणजे एक वाचता एक टोल, दोन वाजता दोन टोल या प्रमाणे. तर 24 तासात एकूण किती टोल पडतील ?
(1) 154 (2) 156 (3) 158 (4) 152
If a clock strikes every hour once at 1 O'clock twice at 2 O'clock and so on. How many times will it strike in 24 hours ?
(1) 154 (2) 156 (3) 158 (4) 152

---

153. जर □ × ○ = 20; ○ × △ = 32, □ × △ = 40 आणि ✡ × △ = 72, तर ✡ ची किंमत किती ?

(1) 9 (2) 8 (3) 7 (4) 6

If □ × ○ = 20; ○ × △ = 32, □ × △ = 40 and ✡ × △ = 72. Then what is the value of ✡ ?

(1) 9 (2) 8 (3) 7 (4) 6

---

154. रामचा वेग अखिलच्या दुप्पट आहे, अखिलचा वेग अक्षयच्या तिप्पट आहे. तर अक्षयने 1 तास 18 मिनिटांत कापलेल्या अंतराच्या दुप्पट अंतरासाठी रामला किती वेळ लागेल ?

(1) 13 मिनिटे (2) 26 मिनिटे (3) 36 मिनिटे (4) 2 तास 36 मिनिटे

Ram is twice as fast as Akhil. Akhil is thrice as fast as Akshay. What time will Ram require to travel a distance double the distance travelled by Akshay in one hour and 18 min. ?

(1) 13 min. (2) 26 min. (3) 36 min. (4) 2 hours 36 min.

---

155. प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

8 (97) 6, 4 (56) 5, 6 (75) 4, 7 (?) 8.

(1) 85 (2) 102 (3) 89 (4) 48

Select correct alternative in place of question mark.

8 (97) 6, 4 (56) 5, 6 (75) 4, 7 (?) 8.

(1) 85 (2) 102 (3) 89 (4) 48

---

156. सन् 2012 साली महात्मा गांधी स्मृती-दिन सोमवारी येतो. तर 12 मार्च हा दांडी-यात्रा स्मृती-दिन कोणत्या वारी येईल ?

(1) सोमवार (2) रविवार (3) मंगळवार (4) शुक्रवार

In the year 2012 Mahatma Gandhi's death anniversary is on Monday. What day will it be on 12th March; the anniversary of 'Dandi-March' ?

(1) Monday (2) Sunday (3) Tuesday (4) Friday

---

157. प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय लिहा.

CEGI : JHFD : : KMOQ : ?

(1) RPNL (2) LNPR (3) RNPL (4) LPNR

Replace the question mark.

CEGI : JHFD : : KMOQ : ?

(1) RPNL (2) LNPR (3) RNPL (4) LPNR

---

158. प्रश्नचिन्हाच्या जागी अचूक पर्याय निवडा.

6 : 49 : : 7 : ?

(1) 50 (2) 42 (3) 64 (4) 62

Choose the correct alternative.

6 : 49 : : 7 : ?

(1) 50 (2) 42 (3) 64 (4) 62

159. खाली दिलेल्या संचाचे निरीक्षण करून प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

968, 572, 653 ?

(1) 587 (2) 959 (3) 469 (4) 935

Choose the number similar to the numbers in the following set.

968, 572, 653 ?

(1) 587 (2) 959 (3) 469 (4) 935

---

160. प्रश्नचिन्हाच्या जागी काय येईल ?

B : 9 : : H : ?

(1) 10 (2) 81 (3) 49 (4) 100

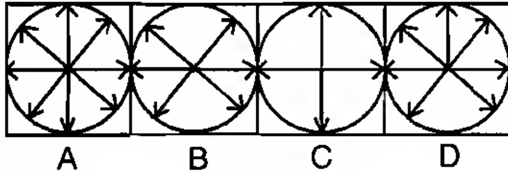
What comes in place of the question mark ?

B : 9 : : H : ?

(1) 10 (2) 81 (3) 49 (4) 100

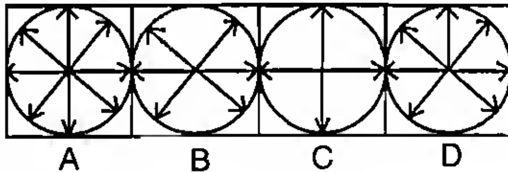
---

161. विसंगत आकृती निवडा.

(1) A (2) B (3) C (4) D

Choose the odd figure.

(1) A (2) B (3) C (4) D

---

162. इतरांपेक्षा वेगळा असलेला अक्षरांचा समूह निवडा.

A) PIS B) QAT C) CUZ D) BLW

(1) A (2) B (3) C (4) D

Choose the group of letters different from others.

A) PIS B) QAT C) CUZ D) BLW

(1) A (2) B (3) C (4) D

---

163. विसंगत गट ओळखा.

A) CHM B) HMR C) LPU D) DIN

(1) A (2) B (3) C (4) D

Choose the odd one out.

A) CHM B) HMR C) LPU D) DIN

(1) A (2) B (3) C (4) D

---

164. किरण, गोपाळ आणि हिम्मेश बुद्धिमान आहेत. किरण, रूपेश आणि जीवन हे कष्टाळू आहेत. रूपेश, हिम्मेश आणि जीवन प्रामाणिक आहेत. किरण, गोविंद आणि जीवन हे महत्त्वाकांक्षी आहेत. खालीलपैकी कोणती व्यक्ती ही कष्टाळू किंवा महत्त्वाकांक्षी नाही ?

(1) किरण (2) गोपाळ (3) गोविंद (4) रूपेश

Kiran, Gopal and Himmesh are intelligent. Kiran, Rupesh and Jeevan are hardworking. Rupesh, Himmesh and Jeevan are honest. Kiran, Govind and Jeevan are ambitious. Who among the following is neither hardworking nor ambitious ?

(1) Kiran (2) Gopal (3) Govind (4) Rupesh

---

165. इतरांपेक्षा वेगळा असणारा गट निवडा.

A) 64-39 B) 74-40 C) 88-63 D) 79-54

(1) A (2) B (3) C (4) D

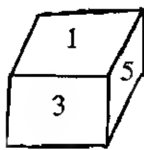
Choose the group which is different from the others.

A) 64-39 B) 74-40 C) 88-63 D) 79-54

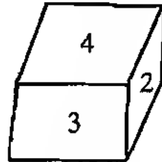
(1) A (2) B (3) C (4) D

---

166. फास्याच्या दोन अवस्था दिलेल्या आहेत.

I

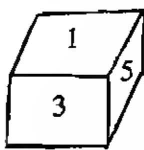

II

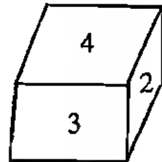
यावरून '1' च्या विरुद्ध अंगास कोणती संख्या असेल ?

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 6

Two positions of a dice are given.

I

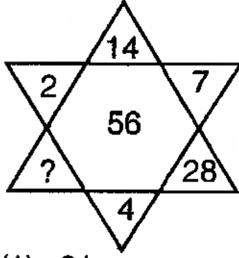
II

Which number must there be on the opposite side of 1 ?

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 6

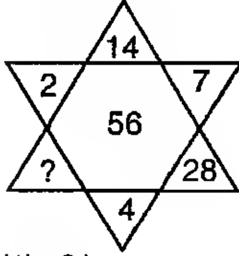

167. प्रश्नार्थक चिन्हाच्या जागी योग्य अंक भरा.

(1) 21 (2) 32 (3) 64 (4) 8

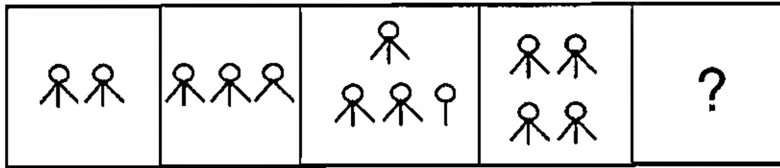
Choose the correct alternative to replace the question mark.

(1) 21 (2) 32 (3) 64 (4) 8

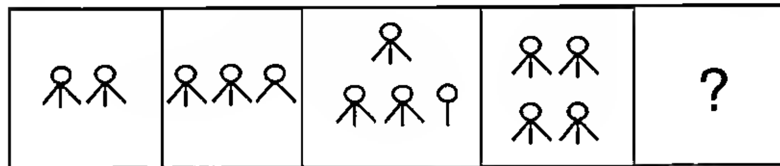
---

168. प्रश्नचिन्हाच्या (?) ठिकाणी योग्य आकृती निवडा

(1) (2) (3) (4)

Choose the appropriate figure in place of the question mark

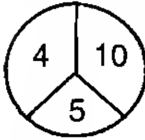

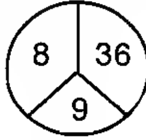
(1) (2) (3) (4)

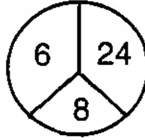
169. गाळलेली अक्षरे शोधा.
cdd – cd – c – ddc
(1) d, d, c (2) d, c, d (3) d, c, c (4) c, d, c
Find the missing letters.
cdd – cd – c – ddc
(1) d, d, c (2) d, c, d (3) d, c, c (4) c, d, c

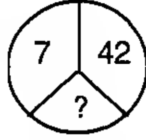
---

170. प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

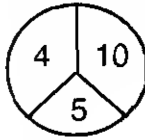

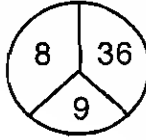

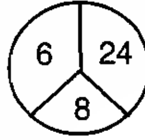

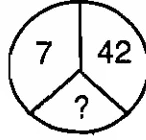

(1) 6 (2) 8 (3) 10 (4) 12
Select the appropriate alternative in place of the question mark

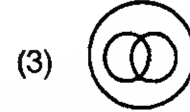
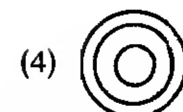

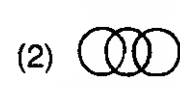
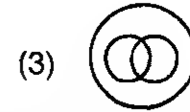
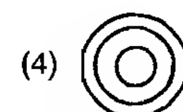
(1) 6 (2) 8 (3) 10 (4) 12

---

171. खाली दिलेल्या घटकांमधील संबंध दर्शविणारी अचूक आकृती निवडा
शिक्षिका, आई, स्त्रिया

(1) (2) (3) (4)

Choose the correct diagram that depicts the correct relationship between the groups given below –
Lady Teachers, Mothers, Females

(1) (2) (3) (4)

---

172. खालील संख्या मालिकेत असे किती वेळा 6 अंक आहेत की जे 3 किंवा 4 नंतर लगेच आलेत परंतु त्या 6 नंतर 7 किंवा 9 हे अंक नाहीत.
36964663684657367664623610
(1) तीन (2) चार (3) पाच (4) दहा
How many such 6s are there in the following number sequence each of which is immediately preceded by 3 or 4 but not immediately followed by 8 or 9 ?
36964663684657367664623610
(1) Three (2) Four (3) Five (4) Ten

173. खाली दोन विधाने दिली आहेत. 'अ' व 'ब' आणि त्यांची दोन अनुमाने दिली आहेत. दोन्ही विधानांचा संबंध लक्षात घेऊन दिलेल्या अनुमानांचे परीक्षण करून अचूक पर्याय निवडा.

विधाने : A) सर्व आंबे सफरचंद आहेत.

B) कांही सफरचंद अननस आहेत.

अनुमान : I) कांही आंबे अननस आहेत.

II) कांही अननस आंबे आहेत.

(1) अनुमान I बरोबर आहे (2) अनुमान II बरोबर आहे

(3) अनुमाने I व II बरोबर आहेत (4) अनुमाने I व II बरोबर नाहीत

Study the following two statements and the conclusions that follow. Which conclusion has been correctly drawn ?

Statements : A) All mangoes are apples.

B) Some apples are pineapples.

Conclusions : I) Some mangoes are pineapples.

II) Some pineapples are mangoes.

(1) Only I is correct (2) Only II is correct

(3) Both I and II are correct (4) Both I and II are incorrect

174. फरझाना आणि तस्लिमा बहिणी आहेत. अलीम आणि अकबर भाऊ आहेत. अलीमचा मुलगा महंमद तस्लिमाचा भाऊ आहे. तर अकबरचे फरझानाशी काय नाते आहे ?

(1) कोणीच नाही (2) वडील (3) काका (4) भाऊ

Farzana and Taslima are sisters. Alim and Akbar are brothers. Alim's son Mohamad is Taslima's brother. How is Akbar related with Farzana ?

(1) No relation (2) Father (3) Uncle (4) Brother

175. जर 7 × 5 = VIII ; 6 × 5 = III ; 5 × 3 = VI तर 9 × 4 = ?

(1) XXII (2) XVI (3) II (4) IX

If 7 × 5 = VIII ; 6 × 5 = III ; 5 × 3 = VI, then 9 × 4 = ?

(1) XXII (2) XVI (3) II (4) IX

176. जर DOOR = 25, LOWER = 37, TOWER = 18, तर OVER = ?

(1) 60 (2) 81 (3) 06 (4) 45

If DOOR = 25, LOWER = 37, TOWER = 18, then OVER = ?

(1) 60 (2) 81 (3) 06 (4) 45

177. जर $\sqrt{P}$ = 4 असेल व $\sqrt{I}$ = 3 असेल तर $\sqrt{?}$ = 5.

(1) $\sqrt{J}$ (2) $\sqrt{T}$ (3) $\sqrt{Y}$ (4) $\sqrt{E}$

If $\sqrt{P}$ = 4 and $\sqrt{I}$ = 3, then $\sqrt{?}$ = 5.

(1) $\sqrt{J}$ (2) $\sqrt{T}$ (3) $\sqrt{Y}$ (4) $\sqrt{E}$

178. एका सांकेतिक भाषेत BROKE हा शब्द DOSFK असा लिहिला, START हा शब्द UQEMZ असा लिहिला तर 'INDIA' हा शब्द कसा लिहिला जाईल ?

(1) KKHDG (2) KHDKG (3) DHGKK (4) KHGKD

In a code language if BROKE is written as DOSFK and START as UQEMZ, how will 'INDIA' be written ?

(1) KKHDG (2) KHDKG (3) DHGKK (4) KHGKD

179. एका विशिष्ट गणिती क्रियेमध्ये दिलेल्या संख्या प्रथम पुढील-प्रमाणे बदलल्या जातात.

1, 2, 3 यांच्याऐवजी 1
4, 5, 6 यांच्याऐवजी 2
7, 8, 9 यांच्याऐवजी 3
'0' या संख्येत बदल नाही.

वरील बदल करून नंतर गणिताच्या नियमाप्रमाणे दिलेल्या पदावल्यांना सरळ रूप दिले. आलेल्या उत्तरातील संख्या पुन: वरील प्रमाणे बदलून अंतिम उत्तर तयार झाले तर ते काय असेल ?

825 – 437 + 302 = ?

(1) 690 (2) 300 (3) 200 (4) 100

In a peculiar mathematical operation, the numbers are first changed as per the following rule :

1, 2, 3 changed to 1
4, 5, 6 changed to 2
7, 8, 9 changed to 3
'0' remains unchanged.

The various mathematical operations are then carried out and the result obtained at the end is once again changed as per the above rule. What is the net result ?

825 – 437 + 302 = ?

(1) 690 (2) 300 (3) 200 (4) 100

180. जर एका सांकेतिक भाषेत 'QUEEN' हा शब्द OVCFL असा लिहिला तर 'KING' शब्द कसा लिहिला जाईल ?

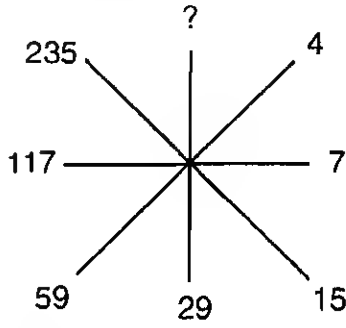
(1) MKOF (2) IJLH (3) PHIK (4) FOKM

In a code language if the word 'QUEEN' is written as OVCFL, how will the word 'KING' be written ?

(1) MKOF (2) IJLH (3) PHIK (4) FOKM

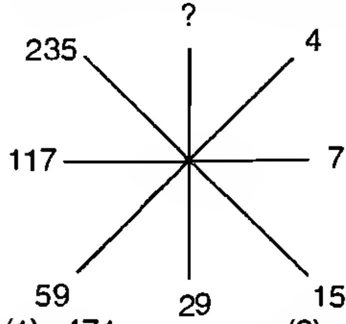

181. रिकाम्या जागी सुसंगत आकडा भरा.

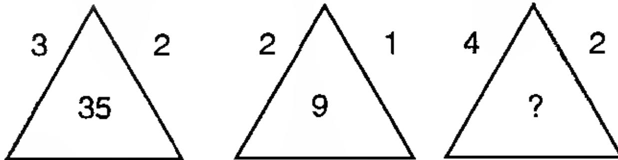
(1) 471 (2) 469 (3) 470 (4) 2

Fill in the blank place with suitable number

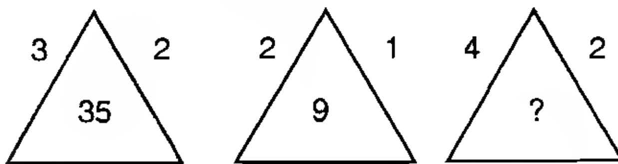
(1) 471 (2) 469 (3) 470 (4) 2

182. प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणची संख्या पर्यायी उत्तरांमधून निश्चित करा.

(1) 63 (2) 71 (3) 72 (4) 86

Replace the question mark ?

(1) 63 (2) 71 (3) 72 (4) 86

183. जर EDUCATION शब्द 5421312091514 असा लिहिला तर CAT कसा लिहिला जाईल ?

(1) 13120 (2) 3120 (3) 312 (4) 31209

If EDUCATION is written as 5421312091514, then how will CAT be written ?

(1) 13120 (2) 3120 (3) 312 (4) 31209

184. एका सांकेतिक भाषेनुसार P, Q, R, S, T यांच्याबद्दल 5, 6, 7, 8, 9 हे अंक वापरले आहेत. पण दिलेल्या क्रमाने नव्हे Q बद्दल 7 अथवा 9 यापैकी कोणताच अंक नाही. P साठी विषम तर R साठी पहिला सम अंक वापरला आहे S बद्दल 5 तरी आहे किंवा 9 तरी आहे पण T बद्दल मात्र 7,8, 9 यापैकी कोणताच नाही या माहितीच्या आधारे सोडवा.

$$\frac{Q \times S - P \times R}{T} = ?$$

(1) 3 (2) 6 (3) 9 (4) 12

P, Q, R, S, T in a coded language are represented by numbers 5, 6, 7, 8, 9, but not in that order. Q is neither 7 nor 9. P is an odd number while R is the first even number. S is either 5 or 9 but T is neither 7 nor 8 nor 9. Find the value of

$$\frac{Q \times S - P \times R}{T} = ?$$

(1) 3 (2) 6 (3) 9 (4) 12

---

185. कृष्णाने 9,000 रु. भांडवल घालून एक धंदा सुरू केला. चार माहिन्यानंतर राणीने 12,000 रु. चे भांडवल घालून त्यात भाग घेतला वर्षाच्या शेवटी 2550 रु. नफा झाल्यास राणीचा वाटा किती ?

(1) 1,350 रु. (2) 1,175 रु.

(3) 1,200 रु. (4) 1,250 रु.

Krishna started a business with a capital of Rs. 9,000/-. Four months later Rani Joined him with a capital of Rs. 12,000/-. If at the end of the year, the total profit earned was Rs. 2,550/-, what will be Rani's share of profit ?

(1) Rs. 1,350 (2) Rs. 1,175

(3) Rs. 1,200 (4) Rs. 1,250

---

186. मिलिंद, सिद्धेश, कार्तिक, सोहम आणी अक्षय बसच्या रांगेत उभे आहेत. सिद्धेश मध्यभागी उभा आहे. कार्तिक सोहमच्या पुढे नाही, तर मिलिंद अक्षयच्या मागे नाही. जर मिलिंद कार्तिकच्या मागे असेल तर दोन टोकांना कोण दोघे आहेत ?

(1) सोहम, अक्षय (2) सोहम, मिलिंद

(3) कार्तिक, मिलिंद (4) मिलिंद, अक्षय

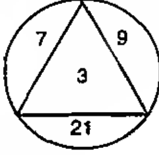
Milind, Siddhesh, Kartik, Soham and Akshay are standing in a bus queue. Siddhesh is at the centre. Kartik is not ahead of Soham. Milind is not behind Akshay. If Milind is behind Kartik, who are at the two ends ?

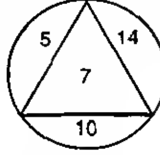
(1) Soham, Akshay (2) Soham, Milind

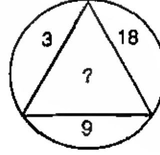
(3) Kartik, Milind (4) Milind, Akshay

187. प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणता अंक येईल ?

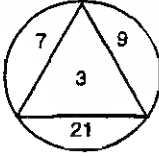

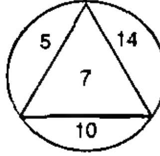

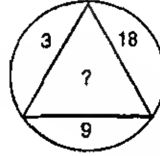

(1) 5 (2) 9 (3) 6 (4) 11

Replace the question mark

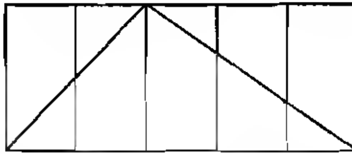

(1) 5 (2) 9 (3) 6 (4) 11

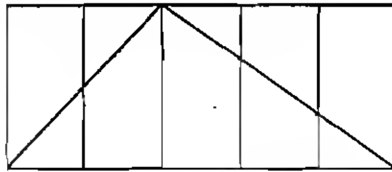
---

188. दिलेल्या आकृतीत किती त्रिकोण आहेत ?

(1) 5 (2) 10 (3) 11 (4) 9

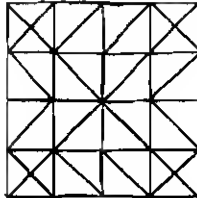
How many triangles are there in the given figure ?

(1) 5 (2) 10 (3) 11 (4) 9

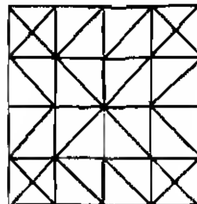
---

189. दिलेली आकृती काढण्यासाठी कमीतकमी किती सरळ रेषा आवश्यक आहेत ?

(1) 16 (2) 28 (3) 20 (4) 24

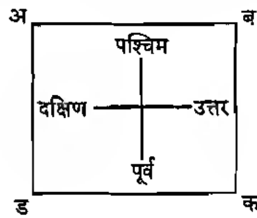
How many minimum number of straight lines are required to draw this figure ?

(1) 16 (2) 28 (3) 20 (4) 24

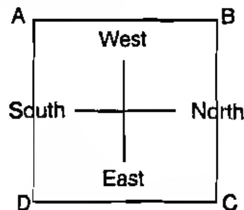
---

190. अ, ब, क, ड ही चार माणसे चौरस शेताच्या चार कोपऱ्यात आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे उभी आहेत. जर अ, ब, क आणि ड सारख्याच वेगाने घड्याळाच्या काट्याच्या विरुद्ध दिशेने शेताच्या कडेने निघाले व प्रत्येक जण एकाच वेळेला निघून शेताच्या तीन बाजूंइतके अंतर चालला तर खालीलपैकी बरोबर विधान कोणते ?

(1) ड च्या दक्षिणेला क असेल
(2) ड च्या आग्नेयेला ब असेल
(3) क च्या ईशान्येला अ असेल
(4) अ च्या दक्षिणेला ड असेल

A, B, C and D are standing on four corners of a square field as shown in the figure. From the positions given in the figure, A, B, C and D started walking along the sides in anticlockwise direction and move a distance equal to three sides each. If all moved with the same speed and started at the same time, which of the following statements is correct ?

(1) C is to the South of D
(2) B is to the South-East of D
(3) A is to the North-East of C
(4) D is to the South of A

---

191. मुलांच्या रांगेत कमलेश हा डावीकडून पाचवा आणि प्रथमेश हा उजवीकडून सहावा आहे. त्यांच्या जागांची अदलाबदल केल्यास कमलेश डावीकडून तेरावा होतो तर प्रथमेश उजवीकडून कितवा असेल ?

(1) 7th (2) 11th (3) 14th (4) 18th

In a row of boys, Kamlesh is fifth from left and Prathamesh is sixth from the right. When they exchange their positions, Kamlesh becomes thirteenth from the left. What will then be the Prathamesh's position from the right ?

(1) 7th (2) 11th (3) 14th (4) 18th

---

192. 'CARETAKER' या शब्दातील पाचवे, दुसरे आणि आठवे मुळाक्षर वापरून किती अर्थपूर्ण शब्द बनवता येतील ?

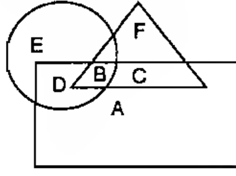
(1) 3 (2) 2 (3) 1 (4) एकही नाही

How many meaningful words can be formed using the fifth, second and eighth letters of the word 'CARETAKER' ?

(1) 3 (2) 2 (3) 1 (4) None

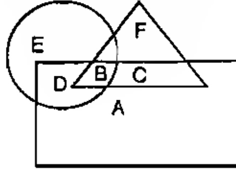

193. खालील आकृतीत त्रिकोण हा शिक्षक दर्शवितो, चौकोन हा विवाहित लोक दर्शवितो आणि वर्तुळ हा एकत्र कुटुंबात राहणारे लोक दर्शवितो. एकत्र कुटुंबात राहणारे विवाहित परंतु शिक्षक म्हणून काम न करणाऱ्या व्यक्ती कोणत्या अक्षराने दर्शविल्या आहेत ?

(1) C (2) F (3) D (4) A

In the following diagram, triangle represents the school teachers, the rectangle represents the married persons and the circle represents the persons living in joint families. Married persons living in joint families but not working as school teachers are represented by which letter ?

(1) C (2) F (3) D (4) A

---

194. इतरांपेक्षा भिन्न असलेला संख्यागट निवडा.

अ) (52, 142) ब) (54, 126)

क) (56, 168) ड) (58, 184)

(1) अ) (2) ब) (3) क) (4) ड)

Choose the number group which is different from others.

a) (52, 142) b) (54, 126)

c) (56, 168) d) (58, 184)

(1) a) (2) b) (3) c) (4) d)

---

195. प्रश्नाकृतीची पाण्यातील प्रतिमा दर्शविणारा पर्याय निवडा.

प्रश्न-आकृती – 76

(1) 67 (2) (3) (4)

Find the correct water image of the figure given below from the alternatives

Question Figure – 76

(1) 67 (2) (3) (4)

---

196. दिलेल्या अंकमालिकेमधील सूत्र ओळखा व त्या आधारे खाली दिलेल्या चार पर्यायांमधून मालिकेतील प्रश्नार्थक चिन्हाच्या जागेवरील अंक शोधून काढा.

3, 15, 35, ?, 99, 143

(1) 63 (2) 69 (3) 77 (4) 81

There is a number series with one term missing shown by ?. Find this term from the four alternatives given below.

3, 15, 35, ?, 99, 143

(1) 63 (2) 69 (3) 77 (4) 81

---

197. 1988 या वर्षी प्रजासत्ताक दिन मंगळवारी होता. तर 1990 या वर्षी स्वातंत्र्यदिन कोणत्या वारी असेल ?

(1) सोमवार (2) बुधवार (3) शुक्रवार (4) रविवार

The Republic day in 1988 was on Tuesday. On which day was the Independence day in 1990 ?

(1) Monday (2) Wednesday (3) Friday (4) Sunday

---

198. If i) $P \times Q$ चा अर्थ आहे, P हा Q चा भाऊ आहे.

ii) $P \div Q$ चा अर्थ आहे, P ही Q ची बहिण आहे.

iii) $P + Q$ चा अर्थ आहे, P हे Q चे वडिल आहे.

iv) $P - Q$ चा अर्थ आहे, P ही Q ची आई आहे.

तर, 'S ही भाची आहे R ची' हे कोणत्या विकल्पाने व्यक्त होते ?

(1) $S \times T \div J + R$ (2) $R \div M - S + T$

(3) $R - M \div S \times T$ (4) वरीलपैकी नाही

If i) $P \times Q$ means, P is brother of Q.

ii) $P \div Q$ means, P is sister of Q.

iii) $P + Q$ means, P is father of Q.

iv) $P - Q$ means, P is mother of Q.

Then, 'S is niece of R' will be represented by which alternative ?

(1) $S \times T \div J + R$ (2) $R \div M - S + T$

(3) $R - M \div S \times T$ (4) None of the above

---

199. खालील शृंखलेतील पुढील पद कोणते ?

2 2 3 2 3 4 2 3 4 5 2 3 4 5 6 2 3 4 5 6 7 2 3 4 5 6 7 ?

(1) 2 (2) 5 (3) 7 (4) 8

What will be the next term in the following series ?

2 2 3 2 3 4 2 3 4 5 2 3 4 5 6 2 3 4 5 6 7 2 3 4 5 6 7 ?

(1) 2 (2) 5 (3) 7 (4) 8

---

200. एक घड्याळ एक तासाला 20 सेकंद मागे पडते. शनिवारी सकाळी 6 वाजता घड्याळ बरोबर लावले होते. सोमवारी दुपारी 12 वाजता त्या घड्याळात कोणती वेळ दाखविली जाईल ?

(1) 12.18 (2) 11.20 (3) 11.42 (4) 12.36

A watch runs 20 seconds slow per hour. The watch was set right at 6 a.m. on Saturday. What time will the watch show at 12 noon on Monday ?

(1) 12.18 (2) 11.20 (3) 11.42 (4) 12.36

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत: बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग – 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्र. क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL